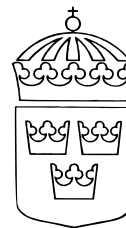

Regeringens proposition

1999/2000:138

Anpassningar i ålderspensionssystemet inför
år 2001, m.m.

Prop.
1999/2000:138

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 25 maj 2000

Göran Persson

Ingela Thalén
(Socialdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen lämnas förslag till ändringar i bestämmelser som avser ålderspension dels i lagen (1962:381) om allmän försäkring, dels i vissa andra lagar. Vissa av förslagen är föranledda av att ålderspensioner för personer födda 1938 eller senare fr.o.m den 1 januari 2001 skall utbetalas från det reformerade ålderspensionssystemet enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension (LIP) och lagen (1998:702) om garanti-pension, samtidigt som andra pensionsförmåner fortsatt skall betalas ut enligt lagen om allmän försäkring. Detta nödvändiggör vissa lagändringar för att de olika systemen skall kunna samordnas.

Andra förslag till ändring i de angivna lagarna är en följd av att ikraftträdandet av bestämmelserna om utbetalning av ålderspension i LIP, till den del dessa avser personer födda 1937 eller tidigare, samtidigt föreslås ändras till den 1 januari 2003. Förslaget i denna del innebär att ålderspensionsbestämmelserna i AFL upphävs, men att ålderspensionen för personer födda 1937 eller tidigare med stöd av övergångsbestämmelser utbetalas enligt AFL under åren 2001 och 2002. Den allmänna tilläggs-pensionen skall därvid följsamhetsindexeras fr.o.m. år 2002.

I propositionen föreslås också att den tillfälliga höjning av pensionstillskottet som gäller för perioden juni 1999–november 2000 permanentas.

1	Förslag till riksdagsbeslut	5
2	Lagtext	6
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring.....	6
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1999:800) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring.....	21
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:704) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring.....	25
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1969:205) om pensionstillskott.....	26
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer.....	28
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer.....	30
2.7	Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1398) om ändring i lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer	34
2.8	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:708) om upphävande av lagen (1994:309) om hustrutillägg i vissa fall då make uppbär folkpension	37
2.9	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension	38
2.10	Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1409) om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension.....	41
2.11	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:675) om införande av lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension	42
2.12	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:702) om garantipension	43
2.13	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag	45
2.14	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:707) om ändring i lagen (1990:773) om särskilt pensionstillägg till folkpension för långvarig vård av sjukt eller handikappat barn	46
2.15	Förslag till lag om ändring i socialförsäkringslagen (1999:799)	47
2.16	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fonder)	49
2.17	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:194) om införande av ny lagstiftning för allmänna pensionsfonder.....	50
2.18	Förslag till lag om ändring i lagen (1999:265) om särskilt grundavdrag och deklarationsskyldighet för fysiska personer i vissa fall vid 2000 och 2001 års taxeringar.....	51

2.19	Förslag till lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter	53
2.20	Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1271) om ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta	54
2.21	Förslag till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483)	56
2.22	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift	57
2.23	Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1411) om ändring i lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift.....	59
2.24	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	60
3	Ärendet och dess beredning	61
4	Vissa ändringar i lagen om allmän försäkring m.m. till följd av ålderspensionsreformen	62
5	Vissa ändringar i lagen om inkomstgrundad ålderspension och i införandelagen	65
5.1	Tilläggs pension för personer födda 1937 eller tidigare....	65
5.2	Folkpensionstillägg till utländska sjömän	66
5.3	Ändring av beslut	67
5.4	Vissa frågor angående samordning med yrkesskadelivränta.....	68
6	Vissa ändringar i socialförsäkringslagen	69
6.1	Bestämmelser om beslutande försäkringskassa.....	69
6.2	Övergångsbestämmelser.....	70
7	Vissa ändringar i bestämmelserna om pensionstillskott m.m.....	71
8	Följsamhetsindexering av ATP.....	72
9	Utbetalning av allmän pension.....	73
10	Författningskommentar.....	74
10.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring.....	74
10.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1999:800) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring.....	77
10.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:704) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring.....	78
10.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (1969:205) om pensionstillskott.....	79
10.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer.....	79
10.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer.....	80
10.7	Förslaget till lag om ändring i lagen (1999:1398) om ändring i lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer	81

10.8	Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:708) om upphävande av lagen (1994:309) om hustrutillägg i vissa fall då make uppbär folkpension	81
10.9	Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension	82
10.10	Förslaget till lag om ändring i lagen (1999:1409) om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension	83
10.11	Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:675) om införande av lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension	83
10.12	Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:702) om garantipension	83
10.13	Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag	83
10.14	Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:707) om ändring i lagen (1990:773) om särskilt pensionstillägg till folkpension för långvarig vård av sjukt eller handikappat barn	84
10.15	Förslaget till lag om ändring i socialförsäkringslagen (1999:799)	84
10.16	Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fonder)	85
10.17	Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:194) om införande av ny lagstiftning för allmänna pensionsfonder	85
10.18	Förslaget till lag om ändring i lagen (1999:265) om särskilt grundavdrag och deklarationsskyldighet för fysiska personer i vissa fall vid 2000 och 2001 års taxeringar	86
10.19–24	Övriga lagförslag	86
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 25 maj 2000	87

Regeringen föreslår att riksdagen

antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
2. lag om ändring i lagen (1999:800) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
3. lag om ändring i lagen (1998:704) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
4. lag om ändring i lagen (1969:205) om pensionstillskott,
5. lag om ändring i lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer,
6. lag om ändring i lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer,
7. lag om ändring i lagen (1999:1398) om ändring i lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer,
8. lag om ändring i lagen (1998:708) om upphävande av lagen (1994:309) om hustrutillägg i vissa fall då make uppbär folkpension,
9. lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension,
10. lag om ändring i lagen (1999:1409) om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension,
11. lag om ändring i lagen (1998:675) om införande av lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension,
12. lag om ändring i lagen (1998:702) om garantipension,
13. lag om ändring i lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag,
14. lag om ändring i lagen (1998:707) om ändring i lagen (1990:773) om särskilt pensionstillägg till folkpension för långvarig vård av sjukt eller handikappat barn,
15. lag om ändring i socialförsäkringslagen (1999:799),
16. lag om ändring i lagen (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fonder),
17. lag om ändring i lagen (2000:194) om införande av ny lagstiftning för allmänna pensionsfonder,
18. lag om ändring i lagen (1999:265) om särskilt grundavdrag och deklarationsskyldighet för fysiska personer i vissa fall vid 2000 och 2001 års taxeringar,
19. lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter,
20. lag om ändring i lagen (1999:1271) om ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta,
21. lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483),
22. lag om ändring i lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift,
23. lag om ändring i lagen (1999:1411) om ändring i lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift, och
24. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1962:381) om allmän försäkring¹

dels att 5 kap. 12 och 13 §§, 6 kap., 9 kap., 12 kap., 15 kap., 19 kap. 4 § samt punkt 1 i övergångsbestämmelserna till lagen (1979:127) om ändring i nämnda lag skall upphöra att gälla,

dels att 4 kap. 11 b §, 5 kap. 3 och 15 §§, 7 kap. 3 a och 4 §§, 8 kap. 9 §, 10 kap. 1 och 2 §§, 13 kap. 2–4 §§, 14 kap. 1, 3, 6 och 8 §§, 16 kap. 2, 4, 5, 8 och 9 §§, 17 kap. 2 §, 18 kap. 17 §, 19 kap. 3 § och 20 kap. 2 § samt punkt 8 i övergångsbestämmelserna till lagen (1988:881) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap. 11 b §²

För vård- eller tillsynsbehov som grundat rätt till vårdbidrag enligt 9 kap. 4 § utges inte tillfällig föräldrapenning.

För vård- eller tillsynsbehov som grundat rätt till vårdbidrag enligt *lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag* utges inte tillfällig föräldrapenning.

5 kap. 3 §³

Folkpension enligt 1 § *första stycket a eller andra stycket* beräknas i förhållande till det antal år för vilka den pensionsberättigade eller, när fråga är om efterlevande-

Folkpension enligt 1 § a beräknas i förhållande till det antal år för vilka den pensionsberättigade eller, när fråga är om efterlevande-pension, den avlidne vid tilläggs-

¹ Lagen omtryckt 1982:120.

Senaste lydelse av
5 kap. 12 § 1992:1277
5 kap. 13 § 1998:704
6 kap. 1 § 1997:1312
6 kap. 2 § 1995:508
6 kap. 3 § 1998:677
6 kap. 4 § 1992:1702
9 kap. 2 § 1978:216
9 kap. 3 § 1990:776
9 kap. 4 § 1999:596
9 kap. 4 a § 1992:275
9 kap. 4 b § 1994:605

9 kap. 5 § 1997:1314
9 kap. 6 § 1994:310
12 kap. 1 § 1997:1315
12 kap. 2 § 1997:485
12 kap. 3 § 1998:677
12 kap. 4 § 1992:1702
15 kap. 1 § 1998:285
15 kap. 1 a § 1979:127
15 kap. 2 § 1998:677
19 kap. 4 § 1998:677
punkt 1 1994:746.

² Senaste lydelse 1995:1478.

³ Senaste lydelse 1998:704.

pension, den avlidne vid tilläggs-
pensionens beräkning tillgodoräk-
nats pensionspoäng.

pensionens beräkning tillgodoräk-
nats pensionspoäng.

Har pensionspoäng tillgodoräknats för minst 30 år, utges folkpension med oavkortat belopp. I annat fall utges folkpension med så stor andel därav som svarar mot förhållandet mellan det antal år för vilka pensionspoäng tillgodoräknats och talet 30.

Om rätt till tilläggspension inte föreligger krävs att antalet år för vilka pensionspoäng tillgodoräknats uppgår till minst tre.

Om rätt till tilläggspension inte föreligger krävs att antalet år för vilka pensionspoäng tillgodoräknats *och därmed likställda år* uppgår till minst tre.

15 §⁴

Vid beräkning av pension som enligt reglerna i detta kapitel skall utges med viss andel av en oavkortad pension beräknas först en oavkortad pension med tillämpning av reglerna i 6–9 kap. och 17 kap. 2 §. Det sålunda beräknade pensionsbeloppet sätts sedan ned till den andel med vilken pensionen skall utges.

Vid beräkning av pension som enligt reglerna i detta kapitel skall utges med viss andel av en oavkortad pension beräknas först en oavkortad pension med tillämpning av reglerna i 7 *och* 8 kap. och 17 kap. 2 §. Det sålunda beräknade pensionsbeloppet sätts sedan ned till den andel med vilken pensionen skall utges.

7 kap. 3 a §⁵

En försäkrad som uppbär hel ålderspension enligt *denna lag* har inte rätt till förtidspension. Om en försäkrad uppbär tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels ålderspension enligt *denna lag*, har han inte rätt till högre förtidspension än en fjärdedel, halv respektive tre fjärdedelar av sådan pension.

En försäkrad som uppbär hel ålderspension *i form av inkomstpension eller tilläggspension* enligt *lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension* har inte rätt till förtidspension. Om en försäkrad uppbär tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels ålderspension *i form av inkomstpension eller tilläggspension* enligt *nämnda lag* har han *eller hon* inte rätt till högre förtidspension än en fjärdedel, halv respektive tre fjärdedelar av sådan pension.

⁴ Senaste lydelse 1992:1277.

⁵ Senaste lydelse 1992:1702

4 §⁶

Hel förtidspension utgör, om inte annat följer av vad i andra stycket sägs, för år räknat 90 procent av basbeloppet eller, för gift försäkrad, 72,5 procent av basbeloppet.

Om förtidspension utges för tid efter det att ålderspension med stöd av 6 kap. 3 § upphört att utgå, skall förtidspensionen minskas med motsvarande tillämpning av bestämmelserna i 6 kap. 3 och 4 §§.

Om förtidspension utges för tid efter det att ålderspension med stöd av 12 kap. 3 § lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension upphört att utges, skall förtidspensionen minskas med motsvarande tillämpning av 6 kap. 3 och 4 §§ denna lag i paragrafernas lydelse före den 1 januari 2001.

8 kap.**9 §⁷**

Särskild efterlevandepension utges inte med anledning av sådan nedläggning av förvärvsmöjligheten för vilken den efterlevande är berättigad till sjukpenning eller egenlivränta enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande ersättning som utges enligt annan författning eller på grund av regeringens förordnande.

Om den efterlevande uppbär ålderspension eller omställningspension enligt denna lag, utges inte särskild efterlevandepension.

Om den efterlevande uppbär omställningspension enligt denna lag eller ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension, utges inte särskild efterlevandepension.

Bestämmelserna i 5 § andra stycket gäller även i fråga om särskild efterlevandepension.

Vad som föreskrivs i första och andra styckena gäller även beträffande motsvarande förmån som utges till den efterlevande på grundval av utländsk lagstiftning.

10 kap.**1 §⁸**

Gift pensionsberättigad, vilken stadigvarande lever åtskild från sin make, skall, där ej särskilda skäl till annat föranleda, vid tillämpningen av 6 och 7 kap. likställas med ogift pensionsberättigad.

Gift pensionsberättigad, som stadigvarande lever åtskild från sin make, skall, om inte särskilda skäl föranleder annat, vid tillämpningen av 7 kap. likställas med ogift pensionsberättigad.

⁶ Senaste lydelse 1995:508.

⁷ Senaste lydelse 1992:1277.

⁸ Senaste lydelse 1976:167.

Med gift pensionsberättigad likställes vid tillämpning av nämnda kapitel pensionsberättigad, som stadigvarande sammanbor med annan, med vilken den pensionsberättigade varit gift eller har eller har haft barn.

2 §⁹

Därest pensionsberättigad under hel månad är intagen i kriminalvårdsanstalt eller är häktad eller eljest är på statens bekostnad intagen i anstalt eller ock tillfälligt vistas utom anstalten, må av hans å månaden belöpande folkpension ej utgå högre belopp än regeringen bestämmer.

Allmän försäkringskassa må medgiva nära anhörig, vilken för sitt uppehälle är beroende av den pensionsberättigade, rätt att helt eller delvis uppbära sådan del av folkpension, som enligt vad i första stycket sägs icke skall utgivas.

Om ett barn under en hel månad på statens bekostnad erhåller vård på anstalt eller annars kost och bostad, får barnpension inte utges för den månaden. Sådan förmån får dock utges för tid då barnet är inackorderat vid sameskola.

I fråga om elev i specialskola *må* pensionsförmån *utgå* utan hinder av bestämmelserna i första och tredje styckena för tid då eleven vistas utom skolan. För sådan tid *äga* bestämmelserna om vårdbidrag i 9 kap. 5 § tredje stycket motsvarande tillämpning.

I fråga om elev i specialskola *utges* pensionsförmån utan hinder av bestämmelserna i första och tredje styckena för tid då eleven vistas utom skolan. För sådan tid *har* bestämmelserna om vårdbidrag i 16 § andra stycket lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag motsvarande tillämpning.

13 kap.

2 §¹⁰

Har pensionspoäng tillgodoräknats den försäkrade för minst två år av de fyra år som närmast föregått det år då pensionsfallet inträffar, skall förtidspension utges med tillämpning av bestämmelserna i andra stycket. Härvid gäller inte bestämmelsen i 20 kap. 2 § första stycket. Bestämmelserna i andra stycket skall även tillämpas då vid tidpunkten för pensionsfallet den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst eller den inkomst som då skulle ha utgjort hans eller hennes sjukpenninggrundande inkomst om försäkringskassan hade känt till samtliga förhållanden, uppgår till lägst ett belopp som motsvarar det vid årets ingång gällande prisbasbeloppet.

Hel förtidspension motsvarar den tilläggspension i form av ålderspension, som skulle tillkomma den försäkrade, om sådan pension skulle börja *utgå* från och med den

Hel förtidspension motsvarar den tilläggspension i form av ålderspension, som skulle tillkomma den försäkrade, om sådan pension skulle börja *utges* från och med

⁹ Senaste lydelse 1988:881.

¹⁰ Senaste lydelse 1998:677.

månad *varunder* han eller hon fyller 65 år. Härvid skall ålderspensionen beräknas under antagande att den försäkrade för varje år från och med det då förtidspensionen börjar *utgå* till och med det då han eller hon uppnår 64 års ålder tillgodoräknats pensionspoäng motsvarande medeltalet av de pensionspoängtal, vilka tillgodoräknats honom eller henne under de fyra år som närmast föregått det år då pensionsfallet inträffade eller, om pensionen därigenom blir större, under samtliga år från och med det då han eller hon fyllt 16 år till och med det som närmast föregått pensionsfallet. Vid beräkningen av nämnda medeltal bortses från de år intill ett antal av hälften, för vilka pensionspoäng ej tillgodoräknats den försäkrade eller för vilka poängtalet är lägst.

Pension enligt denna paragraf får ej *utgå*, om den försäkrade vid 65 års ålder inte *kan* bli berättigad till ålderspension enligt 12 kap.

den månad *när* han eller hon fyller 65 år. Härvid skall ålderspensionen beräknas *enligt 12 kap. i kapitlets lydelse före den 1 januari 2001 och* under antagande att den försäkrade för varje år från och med det då förtidspensionen börjar *utges* till och med det då han eller hon uppnår 64 års ålder tillgodoräknats pensionspoäng motsvarande medeltalet av de pensionspoängtal, vilka tillgodoräknats honom eller henne under de fyra år som närmast föregått det år då pensionsfallet inträffade eller, om pensionen därigenom blir större, under samtliga år från och med det då han eller hon fyllt 16 år till och med det som närmast föregått pensionsfallet. Vid beräkningen av nämnda medeltal bortses från de år intill ett antal av hälften, för vilka pensionspoäng ej tillgodoräknats den försäkrade eller för vilka poängtalet är lägst.

Pension enligt denna paragraf får ej *utges*, om den försäkrade vid 65 års ålder inte *skulle kunnat* bli berättigad till ålderspension enligt 12 kap. *i kapitlets lydelse före den 1 januari 2001.*

3 §¹¹

Kan den försäkrade inte få förtidspension enligt 2 § men skulle ha varit berättigad till tilläggspension i form av ålderspension om han uppnått *sextiofem* års ålder det år då pensionsfallet inträffar, skall hel förtidspension utges med belopp *motsvarande* vad den försäkrade i sådant fall skulle ha *erhållit* i ålderspension, beräknad enligt 12 kap. 2 § första stycket och 12 kap. 2 § andra stycket i styckets lydelse före den 1 januari 1998.

Kan den försäkrade inte få förtidspension enligt 2 § men skulle ha varit berättigad till tilläggspension i form av ålderspension om han *eller hon* uppnått 65 års ålder det år då pensionsfallet inträffar, skall hel förtidspension utges med *ett* belopp *som motsvarar* vad den försäkrade i sådant fall skulle ha *fått* i ålderspension, beräknad enligt 12 kap. 2 § första stycket *i styckets lydelse före den 1 januari 2001* och 12 kap. 2 § andra stycket i styckets lydelse före den 1 januari 1998.

¹¹ Senaste lydelse 1997:1040.

4 §¹²

Om förtidspension *utgår* för tid efter det att ålderspension med stöd av 12 kap. 3 § upphört att *utgå*, skall förtidspensionen minskas med motsvarande tillämpning av 12 kap. 3 och 4 §§.

Om förtidspension *utges* för tid efter det att ålderspension med stöd av 12 kap. 3 § *lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension* upphört att *utges*, skall förtidspensionen minskas med motsvarande tillämpning av 12 kap. 3 och 4 §§ *denna lag i paragrafernas lydelse före den 1 januari 2001*.

Vid beräkning av förtidspension skall hänsyn inte tas till pensionspoäng som enligt 11 kap. 6 § första och tredje styckena, i dessa lagrumms lydelse före den 1 januari 1999, eller 4 kap. 1 § lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension tillgodoräknats den försäkrade för tid då förtidspension enligt denna lag utgått med anledning av samma inkomstförlust. Vårdår som enligt 11 kap. 6 a §, i detta lagrumms lydelse före den 1 januari 1999, eller 4 kap. 1 § lagen om inkomstgrundad ålderspension tillgodoräknats en försäkrad som under året uppburit förtidspension enligt denna lag får inte åberopas för höjning av förtidspensionen.

14 kap.**1 §¹³**

Har en försäkrad avlidit och var han vid sitt frånfälle berättigad till tilläggspension i form av förtidspension *eller ålderspension* eller skulle han, om fall som avses i 13 kap. 1 § varit för handen vid tidpunkten för dödsfallet, ha varit berättigad till förtidspension, har hans efterlevande rätt till tilläggspension i form av efterlevandepension enligt vad som anges i detta kapitel.

Har en försäkrad avlidit och var han vid sitt frånfälle berättigad till tilläggspension i form av förtidspension eller skulle han, om fall som avses i 13 kap. 1 § varit för handen vid tidpunkten för dödsfallet, ha varit berättigad till förtidspension, har hans efterlevande rätt till tilläggspension i form av efterlevandepension enligt vad som anges i detta kapitel.

Efterlevandepension utges i form av barnpension till den försäkrades efterlevande barn och i form av omställningspension och särskild efterlevandepension till den försäkrades efterlevande make.

Med efterlevande make likställs i fråga om rätt till omställningspension och särskild efterlevandepension den som, utan att vara gift, stadigvarande sammanbodde med en icke gift försäkrad vid dennes död och som tidigare har varit gift med eller har eller har haft eller då väntade barn med den försäkrade.

¹² Senaste lydelse 1998:677.

¹³ Senaste lydelse 1988:881.

3 §¹⁴

Barnpension för ett barn utgör för år räknat, 30 procent av hel förtidspension beräknad enligt 13 kap. 2 och 3 §§, som den försäkrade var berättigad till eller skulle ha erhållit om rätt till sådan pension hade inträtt vid tidpunkten för dödsfallet, *eller, om den försäkrade var berättigad till ålderspension, 30 procent av sådan pension beräknad enligt 12 kap. 2 § första stycket och 12 kap. 2 § andra stycket i styckets lydelse före den 1 januari 1998.* Är flera barn berättigade till barnpension efter den försäkrade, ökas det nämnda procenttalet med 20 för varje barn utöver det första. Det sammanlagda barnpensionsbeloppet fördelas därvid lika mellan barnen.

Barnpension för ett barn utgör för år räknat, 30 procent av hel förtidspension beräknad enligt 13 kap. 2 och 3 §§, som den försäkrade var berättigad till eller skulle ha erhållit om rätt till sådan pension hade inträtt vid tidpunkten för dödsfallet. Är flera barn berättigade till barnpension efter den försäkrade, ökas det nämnda procenttalet med 20 för varje barn utöver det första. Det sammanlagda barnpensionsbeloppet fördelas därvid lika mellan barnen.

6 §¹⁵

Omställningspension liksom hel särskild efterlevandepension utgör för år räknat, om det efter den försäkrade finns barn som enligt 2 § har rätt till pension efter honom, 20 och i annat fall 40 procent av den förtidspension *eller ålderspension* som anges i 3 § första stycket.

Omställningspension liksom hel särskild efterlevandepension utgör för år räknat, om det efter den försäkrade finns barn som enligt 2 § har rätt till pension efter honom, 20 och i annat fall 40 procent av den förtidspension som anges i 3 §.

8 §¹⁶

Om efterlevandepensionerna efter en försäkrad sammantagna överstiger den förtidspension *eller ålderspension* som avses i 3 §, sätts efterlevandepensionerna ned proportionellt så att de tillsammans motsvarar denna förtidspension *eller ålderspension*.

Om efterlevandepensionerna efter en försäkrad sammantagna överstiger den förtidspension som avses i 3 §, sätts efterlevandepensionerna ned proportionellt så att de tillsammans motsvarar denna förtidspension.

¹⁴ Senaste lydelse 1997:1040.

¹⁵ Senaste lydelse 1988:881.

¹⁶ Senaste lydelse 1988:881.

16 kap.**2 §¹⁷**

Som villkor för rätt till förtidspension *eller handikappersättning* får *föreskrivas* att den försäkrade skall under högst 30 dagar vara intagen på visst sjukhus, vistas på vårdinrättning för försäkringsmedicinsk utredning eller underkasta sig undersökning av viss läkare. Motsvarande gäller i fråga om *rätt till vårdbidrag och, såvitt gäller efterlevande*, särskild efterlevandepension. För kostnader som uppstår med anledning av *en sådan föreskrift* skall ersättning lämnas i enlighet med vad regeringen förordnar.

Som villkor för rätt till förtidspension får *anges* att den försäkrade skall under högst 30 dagar vara intagen på visst sjukhus, vistas på vårdinrättning för försäkringsmedicinsk utredning eller underkasta sig undersökning av viss läkare. Motsvarande gäller i fråga om särskild efterlevandepension. För kostnader som uppstår med anledning *av ett sådant villkor* skall ersättning lämnas i enlighet med vad regeringen förordnar.

I fråga om rätt till förtidspension gäller även vissa bestämmelser om utredning i 7 kap. 3 b §.

4 §¹⁸

Pension skall betalas ut månadsvis. Om årspensionen uppgår till högst 2 400 kronor skall dock, om det inte finns särskilda skäl, utbetalning ske i efterskott en eller två gånger per år. Efter överenskommelse med den pensionsberättigade får utbetalning även i annat fall ske en eller två gånger per år.

Vid beräkning av pensionsbelopp för månad skall den årspension, *från vilken* beräkningen *utgår*, avrundas till närmaste hela krontal, som är jämnt delbart med tolv. Är årspensionsbeloppet lägre än tolv kronor, bortfaller pensionen för den månad som beräkningen avser. Vid tillämpning av vad nu sagts *skola* samtliga den pensionsberättigade tillkommande pensionsförmåner anses som en pension. Avrundning skall i första hand göras *å* folkpension enligt 6, 7 eller 8 kap.

Vid beräkning av pensionsbelopp för månad skall den årspension, *som* beräkningen *grundar sig på*, avrundas till närmaste hela krontal som är jämnt delbart med tolv. Är årspensionsbeloppet lägre än tolv kronor, bortfaller pensionen för den månad som beräkningen avser. Vid tillämpning av vad nu sagts *skall* samtliga den pensionsberättigade tillkommande pensionsförmåner anses som en pension. Avrundning skall i första hand göras *på* folkpension enligt 7 eller 8 kap.

¹⁷ Senaste lydelse 1999:377.

¹⁸ Senaste lydelse 1997:1312.

Ålderspension utges från och med den månad varunder den försäkrade fyller 65 år eller, om han eller hon önskar att pensionen skall börja utges tidigare eller senare, från och med den månad som anges i pensionsansökningen.

Förtidspension, *handikappersättning och vårdbidrag utgår från och med den månad då rätt till förmånen inträtt. I fall som avses i 1 § andra stycket utgår dock förtidspension från och med månaden näst efter den då beslutet om pension meddelats.*

Efterlevandepension utges från och med den månad då den försäkrade avlidit eller, om han eller hon vid sin död uppbar *ålderspension eller förtidspension*, från och med månaden näst efter den då dödsfallet inträffat.

Inträder rätt till *ålderspension eller efterlevandepension* vid annan tidpunkt än som *åsyftas i första och tredje styckena*, skall pensionen betalas ut för tid från och med den månad då rätten inträtt.

Annan pension än ålderspension får inte betalas ut för längre tid tillbaka än tre månader eller, i fråga om barnpension eller handikappersättning, två år före ansökningsmånaden. Ålderspension får betalas ut tidigast för månaden närmast efter ansökningsmånaden. Har den försäkrade uppburit förtidspension eller särskild efterlevandepension omedelbart före 65 års ålder får dock ålderspension betalas ut för högst tre månader före ansökningsmånaden.

Förtidspension *utges från och med den månad då rätt till pensionen inträtt. I fall som avses i 1 § andra stycket utges dock förtidspension från och med månaden näst efter den då beslutet om pension meddelats.*

Efterlevandepension utges från och med den månad då den försäkrade avlidit eller, om han eller hon vid sin död uppbar förtidspension *eller ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension*, från och med månaden näst efter den då dödsfallet inträffat.

Inträder rätt till efterlevandepension vid annan tidpunkt än som *avses i andra stycket*, skall pensionen betalas ut för tid från och med den månad då rätten inträtt.

Pension får inte betalas ut för längre tid tillbaka än tre månader eller i fråga om barnpension, två år före ansökningsmånaden.

¹⁹ Senaste lydelse 1998:677.

Det belopp som först förfaller till betalning efter beslut om barnpension enligt 14 kap. 2 § skall minskas med vad som utbetalats i omställningspension enligt 14 kap. 4 § eller särskild efterlevandepension enligt 14 kap. 5 § för den tid som barnpensionsbeloppet avser utöver vad som skulle ha utgetts om beslutet om barnpension förelegat vid utbetalningen av omställningspensionen eller den särskilda efterlevandepensionen.

8 §²⁰

Den som uppbär förtidspension enligt 7 kap. 1 § eller 13 kap. 1 § är skyldig att utan oskäligt dröjsmål anmäla till allmän försäkringskassa om han eller hon börjar förvärvsarbete, börjar förvärvsarbete i större omfattning än tidigare, fortsätter att förvärvsarbete efter tid som avses i 15–17 §§ eller om hans eller hennes arbetsförmåga väsentligt förbättras utan att han eller hon börjar förvärvsarbete, börjar förvärvsarbete i större utsträckning än tidigare eller fortsätter att förvärvsarbete efter tid som avses i 15–17 §§. Motsvarande skall gälla den som uppbär efterlevandepension *eller förmån enligt 9 kap.*, om förhållandena ändras så att rätten till pensionen *eller förmånen* påverkas. Är den försäkrade omyndig, åvilar anmälningskyldigheten förmyndaren. Om den försäkrade har en god man eller förvaltare enligt föräldrabalken, har denne motsvarande skyldighet att göra anmälan, om det kan anses ingå i uppdraget.

Underlåts anmälan som avses i första stycket utan giltigt skäl, får pensionen *eller förmånen* dras in för viss tid eller tills vidare.

Den som uppbär förtidspension enligt 7 kap. 1 § eller 13 kap. 1 § är skyldig att utan oskäligt dröjsmål anmäla till allmän försäkringskassa om han eller hon börjar förvärvsarbete, börjar förvärvsarbete i större omfattning än tidigare, fortsätter att förvärvsarbete efter tid som avses i 15–17 §§ eller om hans eller hennes arbetsförmåga väsentligt förbättras utan att han eller hon börjar förvärvsarbete, börjar förvärvsarbete i större utsträckning än tidigare eller fortsätter att förvärvsarbete efter tid som avses i 15–17 §§. Motsvarande skall gälla den som uppbär efterlevandepension, om förhållandena ändras så att rätten till pensionen påverkas. Är den försäkrade omyndig, åvilar anmälningskyldigheten förmyndaren. Om den försäkrade har en god man eller förvaltare enligt föräldrabalken, har denne motsvarande skyldighet att göra anmälan, om det kan anses ingå i uppdraget.

Underlåts anmälan som avses i första stycket utan giltigt skäl, får pensionen dras in för viss tid eller tills vidare.

9 §²¹

Pensionsförmån utgår, om inte något annat är särskilt föreskrivet, till och med den månad då den pensionsberättigade avlidit eller rätten till förmånen annars upphört.

Pension utges, om inte något annat är särskilt föreskrivet, till och med den månad då den pensionsberättigade avlidit eller rätten till förmånen annars upphört.

²⁰ Senaste lydelse 1999:1363.

²¹ Senaste lydelse 1988:881.

hört. *Vårdbidrag utgår till och med månaden före den då barnet fyller 16 år.* Omställningspension och särskild efterlevandepension *utgår* längst till och med månaden före den då den efterlevande fyller 65 år.

Omställningspension och särskild efterlevandepension *utges* längst till och med månaden före den då den efterlevande fyller 65 år.

17 kap. 2 §²²

Äger pensionsberättigad rätt till livränta på grund av obligatorisk försäkring jämlikt lagen om försäkring för olycksfall i arbete, lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar eller lagen om yrkesskadeförsäkring eller äger han jämlikt annan lag eller särskild författning eller enligt regeringens förordnande rätt till livränta, som bestämmes av eller utbetalas från Riksförsäkringsverket, minskas honom eljest tillkommande pension enligt vad nedan stadgas. Motsvarande skall äga tillämpning i fall då livränta utgår enligt utländsk lagstiftning om yrkesskadeförsäkring. Medför skada, för vilken livränta börjat utgivas, återigen sjukdom som berättigar till sjukpenning, skall det anses som om livränta utginge under sjukdomstiden. Har livränta eller del därav eller livränta för viss tid utbytt mot ett engångsbelopp, skall anses som om livränta utginge eller den utgående livräntan vore förhöjd med belopp som enligt de vid utbytet tillämpade försäkringstekniska grunderna svarar mot engångsbeloppet.

Folkpension och tilläggspension i form av förtidspension *eller ålderspension* minskas med tre fjärdedelar av den pensionsberättigade för samma tid *tillkommande* livränta såsom skadad; dock *må* avdrag *å* annan förtidspension än hel sådan *ske* endast om skadan inträffat före den tidpunkt från vilken pensionen *utgår och* avdrag *å* tilläggspension göras endast om den pensionsberättigade *ägt* tillgodoräkna sig pensionspoäng för minst ett år vid den tidpunkt då skadan inträffat.

Folkpension *i form av ålderspension eller efterlevandepension samt* tilläggspension i form av efterlevandepension minskas med tre fjärdedelar av den livränta som den pensionsberättigade för samma tid har rätt till såsom efterlevande. Avdrag på tilläggspen-

Folkpension och tilläggspension i form av förtidspension minskas med tre fjärdedelar av den livränta *som den* pensionsberättigade för samma tid *har rätt till* såsom skadad. Avdrag *på* annan förtidspension än hel sådan *får* dock *göras* endast om skadan inträffat före den tidpunkt från vilken pensionen *utges*. Avdrag *på* tilläggspension *får* göras endast om den pensionsberättigade *kunnat* tillgodoräkna sig pensionspoäng för minst ett år vid den tidpunkt då skadan inträffat.

Folkpension *och* tilläggspension i form av efterlevandepension minskas med tre fjärdedelar av den livränta som den pensionsberättigade för samma tid har rätt till såsom efterlevande. Avdrag på tilläggspension får dock göras endast om den avlidne kunnat till-

²² Senaste lydelse 1988:881.

sion får dock göras endast om den avlidne kunnat tillgodoräkna sig pensionspoäng för minst ett år vid den tidpunkt då skadan inträffat.

Minskning enligt denna paragraf skall i första hand göras på tilläggspension. Utan hinder av vad som föreskrivs i paragrafen skall folkpension alltid *utgå*, i form av förtidspension eller barnpension med minst en fjärdedel *och i form av ålderspension med minst tre fjärdedelar* av det belopp som annars skulle ha utgått.

godoräkna sig pensionspoäng för minst ett år vid den tidpunkt då skadan inträffat.

Minskning enligt denna paragraf skall i första hand göras på tilläggspension. Utan hinder av vad som föreskrivs i paragrafen skall folkpension i form av förtidspension eller barnpension alltid *utges* med minst en fjärdedel av det belopp som annars skulle ha *utgetts*.

I fråga om samordning av pension med livränta som utgår enligt eller eljest bestämmes med tillämpning av lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring föreskrives i 4 kap. 4 § och 6 kap. 1 § sagda lag.

18 kap.

17 §²³

En socialförsäkringsnämnd skall avgöra ärenden om rätt till

1. förtidspension,
2. särskild efterlevandepension,
3. *handikappersättning*,
4. *vårdbidrag*,

dock inte *såvitt avser* förutsättningarna för rätt till pension enligt 5 kap.

En socialförsäkringsnämnd skall avgöra ärenden om rätt till förtidspension *och* särskild efterlevandepension, dock inte *när det gäller* förutsättningarna för rätt till pension enligt 5 kap.

Socialförsäkringsnämnden skall även avgöra ärenden om vilandeförklaring av förtidspension enligt 16 kap. när det samtidigt med pensionen utgetts sådan livränta som samordnats med pensionen enligt 6 kap. 1 § lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring. Socialförsäkringsnämnden skall dessutom avgöra ärenden om rätt till förmåner enligt vad som föreskrivs i andra författningar.

Om ett ärende som avgjorts av en socialförsäkringsnämnd överklagas, skall nämnden företräda den allmänna försäkringskassan om försäkringskassan skall föra det allmännas talan i målet. Nämnden får bemyndiga en tjänstman vid försäkringskassan att företräda nämnden vid domstol.

19 kap.

3 §²⁴

Folkpensioneringen finansieras, förutom genom avgifter som avses i 1 §, med statsmedel, om ej annat

Folkpensioneringen finansieras, förutom genom avgifter som avses i 1 §, med statsmedel, om ej annat

²³ Senaste lydelse 1999:1363.

²⁴ Senaste lydelse 1997:945.

särskilt föreskrivits. Särskilda folkpensionsförmåner i form av bostadstillägg och särskilt bostadstillägg till pensionärer, *handkappersättning och vårdbidrag* finansieras dock endast med statsmedel.

särskilt föreskrivits. Särskilda folkpensionsförmåner i form av bostadstillägg och särskilt bostadstillägg till pensionärer finansieras dock endast med statsmedel.

20 kap. 2 §²⁵

Vid tillämpningen av denna lag skall, om inte annat sägs i lagen, vårdår som tillgodoräknats enligt 11 kap. 6 a §, i detta lagrumms lydelse före den 1 januari 1999, eller 4 kap. 12 § lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension likställas med år för vilka pensionspoäng tillgodoräknats.

Med förälder skall vid tillämpningen av bestämmelserna i 9 kap. 4 § likställas den, med vilken förälder är eller varit gift eller har eller har haft barn, om de stadigvarande sammanbor.

Med förälder skall vid tillämpningen av bestämmelserna i 9 kap. 4 § också likställas den som med socialnämndens tillstånd har tagit emot ett utländskt barn för vård och fostran i syfte att adoptera det.

Har någon med socialnämndens medgivande tagit emot ett utländskt barn i sitt hem här i landet för vård och fostran i adoptionssyfte, skall vid tillämpning av bestämmelserna i 8 och 14 kap. om rätt till barnpension barnet anses som barn till denne. I sådana fall anses barnet bosatt i Sverige, om den blivande adoptivföräldern var bosatt här i landet vid den tidpunkt då han eller hon avled.

Vid tillämpning av bestämmelserna i 3 kap. 2 a § andra stycket skall den som lämnat uppgift om innehav av en F-skattsedel i en anbudshandling, en faktura eller någon därmed jämförlig handling, som även innehåller uppgifter om utbetalarens och betalningsmottagarens namn och adress eller andra för identifiering godtagbara uppgifter samt uppgift om betalningsmottagarens personnummer, samordningsnummer eller organisationsnummer anses ha en sådan skattsedel. Uppgiften om innehav av en F-skattsedel gäller även som sådant skriftligt åberopande av F-skattsedeln som avses i 3 kap. 2 a § tredje stycket. Det som nu sagts gäller dock inte om den som betalar ut ersättningen känner till att uppgiften om innehav av en F-skattsedel är oriktig. Bestämmelser om påföljd för den som lämnar oriktig uppgift finns i skattebrottslagen (1971:69).

²⁵ Senaste lydelse 1999:1051.

8.²⁶ Om en kvinna, som avses i punkt 5 och är född under något av åren 1930–1944 samt har rätt till tilläggspension i form av änkepension enligt äldre bestämmelser, för samma månad får tilläggspension i form av ålderspension, utges änkepensionen endast i den mån den överstiger ålderspensionen. Kvinnan har dock alltid rätt till änkepension med sådant belopp att denna, tillsammans med tilläggspensionen i form av ålderspension, motsvarar *viss andel* av summan av kvinnans tilläggspension i form av ålderspension och den tilläggspension för mannen som avses i 14 kap. 3 § i dess äldre lydelse. *Denna andel utgör 60 procent om kvinnan är född år 1930, 58 procent om kvinnan är född år 1931, 56 procent om kvinnan är född år 1932, 54 procent om kvinnan är född år 1933, 52 procent om kvinnan är född år 1934 och 50 procent om kvinnan är född under något av åren 1935–1944.* Med stöd av denna regel får emellertid inte utbetalas tilläggspension i form av änkepension med högre belopp än vad som följer av 14 kap. 3 § i dess äldre lydelse.

8. Om en kvinna, som avses i punkt 5 och är född under något av åren 1938–1944 samt har rätt till tilläggspension i form av änkepension enligt äldre bestämmelser, för samma månad får tilläggspension i form av ålderspension *enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension*, utges änkepensionen endast i den mån den överstiger ålderspensionen. *Ålderspensionen beräknas därvid enligt 6 kap. sistnämnda lag, dock utan sådana tillägg och sådan minskning som avses i 2 § 2 samt 8 och 9 §§.* Kvinnan har dock alltid rätt till änkepension med sådant belopp att denna, tillsammans med tilläggspensionen i form av ålderspension, motsvarar *50 procent* av summan av kvinnans tilläggspension i form av ålderspension och den tilläggspension för mannen som avses i 14 kap. 3 § i dess äldre lydelse. Med stöd av denna regel får emellertid inte utbetalas tilläggspension i form av änkepension med högre belopp än vad som följer av 14 kap. 3 § i dess äldre lydelse.

Vid tillämpning av bestämmelserna i första stycket skall, om kvinnan uppskjuter uttaget av ålderspension till en senare tidpunkt än från och med den månad då hon fyller 65 år, hänsyn tas till den tilläggspension i form av ålderspension som skulle ha utgått om rätt därtill hade inträtt från och med nämnda månad. Vidare skall, då kvinnan gjort undantagande från försäkringen för tilläggspension, hänsyn tas till den tilläggspension i form av ålderspension som skulle ha utgetts om undantagande inte skett. Motsvarande skall gälla om bestämmelserna om tillgodoräknande av pensionspoäng vid underlåten eller bristande avgiftsbetalning i 11 kap. 6 § första stycket, i detta lagrumms lydelse före den 1 januari 1999, eller 4 kap. 8 § andra stycket lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension har tillämpats.

²⁶ Senaste lydelse 1998:677.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

2. Äldre bestämmelser skall fortsätta att gälla för pensionsförmåner som avser tid före ikraftträdandet. För tid därefter till och med utgången av år 2002 skall 5 kap. 3 och 15 §§, 6 kap., 7 kap. 3 a och 4 §§, 8 kap. 9 §, 10 kap. 1 §, 12 kap., 13 kap. 4 §, 15 kap., 16 kap. 4 § och 5 § första, tredje–femte styckena, 17 kap. 2 § samt punkt 8 i övergångsbestämmelserna till lagen (1988:881) om ändring i lagen om allmän försäkring i deras äldre lydelse fortsätta att gälla för personer som är födda år 1937 eller tidigare. För dessa personer skall även 5 kap. 13 § i dess lydelse före den 1 januari 1999 fortsätta att gälla.

3. Vid beräkning av tilläggspension i form av ålderspension för personer som är födda år 1937 eller tidigare skall för tid från och med årsskiftet 2001/2002 tilläggspensionen följsamhetsindexeras enligt bestämmelserna i 5 kap. 14 § och 6 kap. 4 § lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension samt 17 § lagen (1998:675) om införande av lagen om inkomstgrundad ålderspension.

4. Vid tillämpning av 14 kap. skall, om den avlidne är född år 1937 eller tidigare, bestämmelserna i 1, 3, 6 och 8 §§ i deras lydelse före den 1 januari 2001 samt punkterna 2 och 3 gälla för åren 2001 och 2002.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:800) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Prop. 1999/2000:138

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1962:381) om allmän försäkring

dels att 5 kap. 1 §, 16 kap. 1 § och 21 kap. 1 § lagen i stället för deras lydelse enligt lagen (1999:800) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse,

dels att punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen (1999:800) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse,

dels att det i övergångsbestämmelserna till lagen (1999:800) om ändring i nämnda lag skall införas en ny punkt, 2 a, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

1 §

En försäkrad har rätt till folkpension i form av förtidspension, efterlevandepension *och handikappersättning som utgör tillägg till pension*

a) enligt 3 och 4 §§ i förhållande till det antal år för vilka tillgodoräknats pensionspoäng för tilläggs-pension, eller

b) enligt 5–7 och 9–11 §§ i förhållande till det antal år som tillgodoräknats som bosättnings-tid i Sverige.

En försäkrad har rätt till folkpension i form av ålderspension enligt 3 § i förhållande till det antal år för vilka tillgodoräknats pensionspoäng för tilläggs-pension.

En försäkrad har rätt till folkpension i form av förtidspension *och* efterlevandepension

a) enligt 3 och 4 §§ i förhållande till det antal år för vilka tillgodoräknats pensionspoäng för tilläggs-pension, eller

b) enligt 5–7 och 9–11 §§ i förhållande till det antal år som tillgodoräknats som bosättnings-tid i Sverige.

16 kap.

1 §

Den som önskar pension skall göra ansökan hos allmän försäkringskassa i enlighet med vad regeringen förordnar. *I fall som närmare anges av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Riksförsäkringsverket, skall försäkringskassan dock utan ansökan besluta om hel ålderspension till en pensionsberättigad från och*

Den som önskar pension skall göra ansökan hos allmän försäkringskassa i enlighet med vad regeringen förordnar.

med den månad han fyller 65 år, om han inte skriftligen begärt annat.

Uppbär en försäkrad sjukpenning eller ersättning för sjukhusvård eller rehabiliteringspenning enligt denna lag, får försäkringskassan tillerkänna honom förtidspension utan hinder av att han inte gjort ansökan därom. Detsamma skall gälla då en försäkrad uppbär sjukpenning, ersättning för sjukhusvård eller livränta enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande ersättning som utgår enligt annan författning eller på grund av regeringens förordnande.

Uppbär en försäkrad sjukbidrag eller har handikappersättning eller vårdbidrag tillerkänts honom för begränsad tid, får den tid för vilken förmånen skall utgå förlängas utan att ansökan har gjorts. Motsvarande gäller i fråga om särskild efterlevandepension som tillerkänts en efterlevande för begränsad tid.

I den mån regeringen så förordnar må allmän försäkringskassa tillerkänna den pensionsberättigade pension enligt denna lag utan hinder av att han icke gjort ansökan därom.

För kostnader för läkarundersökning och läkarutlåtande vid ansökan om förtidspension, handikappersättning, vårdbidrag eller särskild efterlevandepension skall ersättning lämnas i enlighet med vad regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Riksförsäkringsverket föreskriver.

Uppbär en försäkrad sjukbidrag, får den tid för vilken förmånen skall utges förlängas utan att ansökan har gjorts. Motsvarande gäller i fråga om särskild efterlevandepension som tillerkänts en efterlevande för begränsad tid.

För kostnader för läkarundersökning och läkarutlåtande vid ansökan om förtidspension eller särskild efterlevandepension skall ersättning lämnas i enlighet med vad regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Riksförsäkringsverket föreskriver.

21 kap.

1 §

Den som är bosatt här i landet, men inte är försäkrad för en sjukpenning som, beräknad enligt 3 kap. 4 § första stycket 2, uppgår till 60 kronor, skall från och med den månad då han eller hon fyller sexton år kunna genom frivilliga avgifter försäkra sig för erhållande av sjukpenning eller sjukpenningtillägg.

Den som inte har rätt till sjukpenning enligt 3 kap. 1 § får försäkra sig för sjukpenning som uppgår till lägst 20 kronor och högst 60 kronor. Den som har rätt till sjukpenning enligt 3 kap. 1 § får försäkra sig för sjukpenningtillägg, som tillsammans med den sjukpenning som han är berättigad till utgör en sjukpenning som uppgår till lägst 20 kronor och högst 60 kronor.

tigad till enligt 3 kap. 4 § första stycket 2 uppgår till lägst 20 kronor och högst 60 kronor. Prop. 1999/2000:138

En frivillig försäkring påverkas inte av att den försäkrades sjukpenning enligt 3 kap., under där angivna förutsättningar, beräknas med tillämpning av 5 § sjätte stycket eller 10 a eller 10 b § nämnda kapitel.

Försäkringen skall efter den försäkrades val gälla med en karenstid av 3 eller 30 dagar eller utan sådan karenstid.

Rätt till inträde i den frivilliga försäkringen eller förkortning av gällande karenstid enligt fjärde stycket tillkommer endast den som är under 55 år.

Ersättning enligt denna paragraf utges inte för tid efter ingången av den månad då den försäkrade börjar uppbära hel *förtids- eller ålderspension*.

Ersättning enligt denna paragraf utges inte för tid efter ingången av den månad då den försäkrade börjar uppbära hel *förtidspension enligt denna lag eller hel ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension*.

---

2. Äldre bestämmelser tillämpas fortfarande i fråga om förmåner som avser tid före ikraftträdandet.

2. Äldre bestämmelser tillämpas fortfarande i fråga om förmåner som avser tid före ikraftträdandet. *För åren 2001 och 2002 skall 16 kap. 1 § fjärde stycket i dess äldre lydelse fortsätta att gälla vid beviljande av efterlevandepension.*

2 a. För åren 2001 och 2002 skall för personer födda år 1937 eller tidigare följande gälla:

En försäkrad har rätt till folkpension i form av ålderspension enligt 5 kap. 3 § i förhållande till det antal år för vilka pensionspoäng för tilläggspension tillgodoräknats.

I fall som närmare anges av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Riksförsäkringsverket, skall försäkringskassan utan ansökan besluta om hel ålderspension till en pensionsberättigad från och med den månad han eller hon fyller 65 år, om den pensionsberättigade inte skriftligen begärt annat.

I den mån regeringen så förordnar får allmän försäkringskassa tillerkänna den pensionsberättigade pension enligt denna lag

utan hinder av att han eller hon inte ansökt om pension. Prop. 1999/2000:138

Ersättning enligt 21 kap. 1 § utges inte för tid efter ingången av den månad då den pensionsberättigade börjar uppbära hel förtids- eller ålderspension.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:704) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Prop. 1999/2000:138

Härigenom föreskrivs att punkten 2 i övergångsbestämmelserna till lagen (1998:704) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

2. Äldre bestämmelser skall fortsätta att gälla för tid före ikraftträdandet. För tid därefter skall *äldre bestämmelser av 5 kap. 1, 3, 8 och 13 §§* fortsätta att gälla för personer som är födda år 1937 eller tidigare.

Föreslagen lydelse

2. Äldre bestämmelser skall fortsätta att gälla för tid före ikraftträdandet. För tid därefter skall 5 kap. 1, 3, 8 och 13 §§ *lagen (1962:381) om allmän försäkring, punkten 11 i övergångsbestämmelserna till lagen (1988:881) om ändring i nämnda lag samt punkten 8 i övergångsbestämmelserna till lagen (1992:1277) om ändring i nämnda lag i deras äldre lydelse* fortsätta att gälla för personer som är födda år 1937 eller tidigare.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1969:205) om pensionstillskott

Prop. 1999/2000:138

Härigenom föreskrivs att 2, 2 a, 2 b och 3 §§ lagen (1969:205) om pensionstillskott skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Om inte annat följer av bestämmelserna i andra och tredje styckena eller i 2 c § är pensionstillskottet till ålderspension 55,5 procent av *basbeloppet* enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Om inte annat följer av bestämmelserna i andra och tredje styckena eller i 2 c § är pensionstillskottet till ålderspension 56,9 procent av *prisbasbeloppet* enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring.

För den som har börjat att ta ut sin ålderspension tidigare eller senare än den månad under vilken han fyller sextiofem år är pensionstillskottet det belopp som framkommer om det i första stycket angivna procenttalet minskas eller ökas i motsvarande mån som pensionen skall minskas eller ökas enligt 6 kap. lagen om allmän försäkring.

Pensionstillskottet till partiell ålderspension är motsvarande andel av det pensionstillskott som angetts i första eller andra stycket.

2 a §²

Om inte annat följer av bestämmelserna i andra stycket eller i 2 c § är pensionstillskottet till förtidspension 111,5 procent av *basbeloppet* enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Om inte annat följer av bestämmelserna i andra stycket eller i 2 c § är pensionstillskottet till förtidspension 112,9 procent av *prisbasbeloppet* enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring.

För den som har partiell förtidspension är pensionstillskottet motsvarande andel av det pensionstillskott som anges i första stycket. För den som får förtidspension för tid efter det att ålderspension upphört att betalas ut enligt 6 kap. 3 § lagen om allmän försäkring skall pensionstillskottet minskas i motsvarande mån som förtidspensionen minskas enligt 7 kap. 4 § andra stycket lagen om allmän försäkring.

2 b §³

Om inte annat följer av bestämmelserna i andra stycket eller i 2 c § är pensionstillskottet till omställningspension, särskild efter-

Om inte annat följer av bestämmelserna i andra stycket eller i 2 c § är pensionstillskottet till omställningspension, särskild efter-

¹ Senaste lydelse 1998:548.

² Senaste lydelse 1998:548.

³ Senaste lydelse 1998:548.

levandepension eller änkepension
61,5 procent av *basbeloppet* enligt
1 kap. 6 § lagen (1962:381) om
allmän försäkring.

levandepension eller änkepension
62,9 procent av *prisbasbeloppet*
enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381)
om allmän försäkring.

Prop. 1999/2000:138

Pensionstillskottet till änkepension, som enligt 8 kap. 4 § andra eller tredje stycket lagen om allmän försäkring i detta lagrums lydelse vid utgången av år 1989 betalas ut med minskat belopp, är det belopp som framkommer om det i första stycket angivna procenttalet minskas i motsvarande mån. För den som har partiell särskild efterlevandepension eller har änkepension, som med tillämpning av punkt 6 i övergångsbestämmelserna till lagen (1988:881) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring betalas ut med viss andel av en oreducerad sådan pension, är pensionstillskottet motsvarande andel av det pensionstillskott som angetts i första stycket.

3 §⁴

Den som utöver folkpension har tilläggspension i form av ålderspension, änkepension, omställningspension, särskild efterlevandepension eller förtidspension har rätt till pensionstillskott endast i den mån tilläggspensionen inte uppgår till det belopp som följer av 2, 2 a, 2 b eller 2 c §.

Den som utöver folkpension har tilläggspension i form av ålderspension, änkepension, omställningspension, särskild efterlevandepension eller förtidspension har rätt till pensionstillskott endast i den mån tilläggspensionen inte uppgår till det belopp som följer av 2, 2 a, 2 b eller 2 c §. *Med tilläggspension avses även sådan tilläggspension som utges enligt 6 kap. lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension, beräknad utan sådant tillägg som avses i 2 § 2 och utan sådan minskning som avses i 8 § det kapitlet.*

Om pensionstillskott till ålderspension, omställningspension, särskild efterlevandepension, änkepension eller förtidspension utges med viss andel av oavkortat sådant tillskott till följd av 2 c §, skall avräkning enligt första stycket göras på ett oavkortat pensionstillskott och andelsberäkning enligt 2 c § göras på det belopp som framkommer efter denna avräkning.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2000 i fråga om 2, 2 a och 2 b §§ och i övrigt den 1 januari 2001. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för tid före ikraftträdandet.

⁴ Senaste lydelse 1997:795.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer

Prop. 1999/2000:138

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §¹

Rätten till särskilt bostadstillägg prövas utan ansökan. Särskilt bostadstillägg lämnas med skillnadsbeloppet, om den pensionsberättigades inkomster efter avdrag för skälig bostadskostnad understiger en skälig levnadsnivå, allt räknat per månad.

Vid tillämpning av första stycket beaktas följande inkomster, nämligen

1. folkpension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, dock inte handikappersättning,

2. pensionstillskott enligt lagen (1969:205) om pensionstillskott och tilläggs pension enligt lagen om allmän försäkring till den del pensionen föranleder minskning av pensionstillskott, det sammanlagda beloppet dock minskat med 25 procent av *basbeloppet* när fråga är om förtidspension,

2. pensionstillskott enligt lagen (1969:205) om pensionstillskott och tilläggs pension enligt lagen om allmän försäkring till den del pensionen föranleder minskning av pensionstillskott, det sammanlagda beloppet dock minskat med 25 procent av *prisbasbeloppet* när fråga är om förtidspension,

3. särskilt pensionstillägg enligt lagen (1990:773) om särskilt pensionstillägg till folkpension för långvarig vård av sjukt eller handikappat barn,

4. bostadstillägg enligt denna lag,

5. hälften av den inkomst som medräknas vid bestämmande av årsinkomst enligt 5 §.

En skälig levnadsnivå enligt första stycket skall alltid anses utgöra lägst 1,22 gånger *basbeloppet* för den som är ogift och lägst 1,01 gånger *basbeloppet* för den som är gift.

Inkomsterna enligt andra stycket 1 och 2 skall sammanlagda alltid anses utgöra lägst 1,515 gånger *basbeloppet* för den som är ogift och lägst 1,34 gånger *basbeloppet* för den som är gift.

En skälig levnadsnivå enligt första stycket skall alltid anses utgöra lägst 1,234 gånger *prisbasbeloppet* för den som är ogift och lägst 1,024 gånger *prisbasbeloppet* för den som är gift.

Inkomsterna enligt andra stycket 1 och 2 skall sammanlagda alltid anses utgöra lägst 1,529 gånger *prisbasbeloppet* för den som är ogift och lägst 1,354 gånger *prisbasbeloppet* för den som är gift.

¹ Senaste lydelse 1998:550.

Som skälig bostadskostnad enligt första stycket skall anses en bostads- Prop. 1999/2000:138
kostnad som uppgår till högst 5 200 kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2000.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer

Prop. 1999/2000:138

Härigenom föreskrivs att 5, 5 a och 7 §§ lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹

Storleken av det bostadstillägg som lämnas är beroende av pensionärens årsinkomst. Med årsinkomst avses i denna lag den inkomst, för år räknat, som någon kan antas komma att erhålla under den närmaste tiden.

Som årsinkomst räknas inte

1. allmänt barnbidrag,
2. folkpension,

3. tilläggspension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring till den del pensionen föranlett minskning av pensionstillskott enligt 3 § lagen (1969:205) om pensionstillskott eller av barn-tillägg enligt 9 kap. 1 § sista stycket lagen om allmän försäkring i detta lagrumms lydelse vid utgången av år 1989,

4. livränta som avses i 17 kap. 2 § lagen om allmän försäkring i vad den enligt samma lagrum avdragits från pension eller understöd som någon på grund av släktskap eller svågerlag kan vara föranledd att utge,

5. vuxenstudiebidrag enligt studiestödslagen (1973:349) eller lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa,

6. studiehjälp och studiemedel enligt studiestödslagen,

7. för den vars förtidspension helt har vilandeförklarats enligt 16 kap. 16 § lagen om allmän försäkring, ett belopp som motsvarar ett för den försäkrade beräknat belopp av hel folkpension i form av förtidspension enligt lagen om allmän försäkring och pensionstillskott till förtidspension enligt lagen om pensionstillskott,

3. tilläggspension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring *eller sådan tilläggspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension som anges i 3 § lagen (1969:205) om pensionstillskott, allt* till den del pensionen föranlett minskning av pensionstillskott enligt 3 § lagen om pensionstillskott eller av barn-tillägg enligt 9 kap. 1 § sista stycket lagen om allmän försäkring i detta lagrumms lydelse vid utgången av år 1989,

4. livränta som avses i 17 kap. 2 § lagen om allmän försäkring *eller 12 kap. 9 § lagen om inkomstgrundad ålderspension* i vad den enligt samma lagrum avdragits från pension eller understöd som någon på grund av släktskap eller svågerlag kan vara föranledd att utge,

¹ Senaste lydelse 1999:1369.

8. socialbidrag,
9. bostadsbidrag enligt lagen (1993:737) om bostadsbidrag,
10. familjebidrag enligt familjebidragsförordningen (1991:1492),

12. ersättning som avses i lagen (1971:118) om skattefrihet för ersättning till neurosedynskadade.

12. ersättning som avses i lagen (1971:118) om skattefrihet för ersättning till neurosedynskadade,

13. handikappersättning och vårdbidrag enligt lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag,

14. särskilt pensionstillägg till ålderspension enligt lagen (1990:773) om särskilt pensions- tillägg till ålderspension för långvarig vård av sjukt eller handikappat barn,

15. inkomstpension och premiepension enligt lagen om inkomstgrundad ålderspension samt tilläggs-pension enligt 6 kap. 2 § 2 samma lag.

Som årsinkomst skall inte heller räknas inkomst som är avsedd att vara en kostnadsersättning.

Avdrag från årsinkomsten får göras på sådant sätt som anges i 12 kap. inkomstskattelagen (1999:1229) för kostnader som hänför sig till inkomstslaget tjänst i den mån sådan intäkt ingår i årsinkomsten samt för underhållsbidrag till före detta make i den utsträckning som anges i 62 kap. 7 och 9 §§ samma lag.

För den som uppbär partiell förtidspension skall vid inkomstberäkningen bortses från ett belopp som motsvarar skillnaden mellan

a) ett för den försäkrade beräknat belopp av hel förtidspension jämte däremot svarande pensionstillskott, beloppet i förekommande fall beräknat med beaktande av bestämmelserna i 17 kap. 2 § lagen om allmän försäkring och

b) den utgående förtidspensionen jämte pensionstillskott.

Värdet av naturaförmåner skall uppskattas efter regler som fastställs av regeringen.

Avkastning av förmögenhet skall anses utgöra fem procent av förmögenhetsvärdet för år räknat. Vid beräkning av förmögenhets avkastning skall dock denna höjas med tio procent av det belopp, varmed förmögenheten överstiger för den som är gift sextiotusen kronor, och för annan sjuttiofemtusen kronor. Vid beräkning av förmögenhet skall värdet av sådan privatbostadsfastighet eller privatbostadsrätt som avses i 2 kap. 13 respektive 18 § inkomstskattelagen och som utgör pensionärens permanentbostad inte beaktas. För pensionär som har sin bostad i särskild boendeform skall detsamma gälla i fråga om värdet av privatbostadsfastighet eller privatbostad som utgör permanentbostad för pensionärens make.

I fråga om makar skall årsinkomsten för envar av dem beräknas utgöra hälften av deras sammanlagda årsinkomst. Vid tillämpning av sjunde stycket skall i sådant fall värdet av förmögenhet beräknas utgöra hälften av deras sammanlagda förmögenhet.

Årsinkomsten avrundas för envar pensionsberättigad till närmast hela tiotal kronor.

5 a §²

Pension enligt utländsk lagstiftning skall räknas som årsinkomst enligt 5 § första stycket endast till de delar som anges i andra stycket.

För den som uppbär folk- eller tilläggspension skall den utländska pensionen räknas som årsinkomst till den del pensionen tillsammans med de belopp som avses i 5 § andra stycket 2 och 3, överstiger vad summan av sistnämnda belopp skulle ha varit om de beräknats efter oavkortade pensionsförmåner. För annan pensionär skall den utländska pensionen räknas som årsinkomst till den del pensionen överstiger ett belopp som motsvarar oavkortad folkpension.

För den som uppbär folk- eller tilläggspension skall den utländska pensionen räknas som årsinkomst till den del pensionen tillsammans med de belopp som avses i 5 § andra stycket 2 och 3 *samt tilläggspension enligt 6 kap. 2 § 2 lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension*, överstiger vad summan av sistnämnda belopp skulle ha varit om de beräknats efter oavkortade pensionsförmåner. För annan pensionär skall den utländska pensionen räknas som årsinkomst till den del pensionen överstiger ett belopp som motsvarar oavkortad folkpension.

7 §³

Rätten till särskilt bostadstillägg prövas utan ansökan. Särskilt bostadstillägg lämnas med skillnadsbeloppet, om den pensionsberättigades inkomster efter avdrag för skälig bostadskostnad understiger en skälig levnadsnivå, allt räknat per månad.

Vid tillämpning av första stycket beaktas följande inkomster, nämligen

1. folkpension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, *dock inte handikappersättning*,

2. pensionstillskott enligt lagen (1969:205) om pensionstillskott och tilläggspension enligt lagen om allmän försäkring till den del pensionen föranleder minskning av pensionstillskott, det sammanlagda

1. folkpension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring *och tilläggspension enligt 6 kap. 2 § 2 lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension*,

2. pensionstillskott enligt lagen (1969:205) om pensionstillskott och tilläggspension enligt lagen om allmän försäkring *eller sådan tilläggspension enligt lagen om inkomstgrundad ålderspension*

² Senaste lydelse 1995:1486.

³ Senaste lydelse 2000:000.

beloppet dock minskat med 25 procent av prisbasbeloppet när fråga är om förtidspension,

3. särskilt pensionstillägg enligt lagen (1990:773) om särskilt pensionstillägg till *folkpension* för långvarig vård av sjukt eller handikappat barn,

4. bostadstillägg enligt denna lag,

5. hälften av den inkomst som medräknas vid bestämmande av årsinkomst enligt 5 §.

som anges i 3 § lagen om pensionstillskott, allt till den del pensionen föranleder minskning av pensionstillskott, det sammanlagda beloppet dock minskat med 25 procent av prisbasbeloppet när fråga är om förtidspension,

3. särskilt pensionstillägg enligt lagen (1990:773) om särskilt pensionstillägg till *ålderspension* för långvarig vård av sjukt eller handikappat barn,

4. *vårdbidrag enligt lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag,*

5. bostadstillägg enligt denna lag,

6. hälften av den inkomst som medräknas vid bestämmande av årsinkomst enligt 5 §.

En skälig levnadsnivå enligt första stycket skall alltid anses utgöra lägst 1,234 gånger prisbasbeloppet för den som är ogift och lägst 1,024 gånger prisbasbeloppet för den som är gift.

Inkomsterna enligt andra stycket 1 och 2 skall sammanlagda alltid anses utgöra lägst 1,529 gånger prisbasbeloppet för den som är ogift och lägst 1,354 gånger prisbasbeloppet för den som är gift.

Som skälig bostadskostnad enligt första stycket skall anses en bostadskostnad som uppgår till högst 5 200 kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1398) om
ändring i lagen (1994:308) om bostadstillägg till
pensionärer

Prop. 1999/2000:138

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer att 5 § lagen i stället för dess lydelse enligt lagen (1999:1398) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

Storleken av det bostadstillägg som lämnas är beroende av pensionärens årsinkomst. Med årsinkomst avses i denna lag den inkomst, för år räknat, som någon kan antas komma att erhålla under den närmaste tiden.

Som årsinkomst räknas inte

1. allmänt barnbidrag,
2. folkpension,

3. tilläggspension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring till den del pensionen föranlett minskning av pensionstillskott enligt 3 § lagen (1969:205) om pensionstillskott eller av barn-tillägg enligt 9 kap. 1 § sista stycket lagen om allmän försäkring i detta lagrumms lydelse vid utgången av år 1989,

4. livränta som avses i 17 kap. 2 § lagen om allmän försäkring i vad den enligt samma lagrum avdragits från pension eller understöd som någon på grund av släktskap eller svågerlag kan vara föranledd att utge,

6. studiehjälp och studiemedel enligt studiestödslagen (1999:1395),

7. för den vars förtidspension helt har vilandeförklarats enligt 16 kap. 16 § lagen om allmän försäkring, ett belopp som motsvarar ett för den försäkrade beräknat belopp av hel folkpension i form av förtidspension enligt lagen om allmän försäkring och pensionstillskott till förtidspension enligt lagen om pensionstillskott,

3. tilläggspension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring *eller sådan tilläggspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension som anges i 3 § lagen (1969:205) om pensionstillskott*, allt till den del pensionen föranlett minskning av pensionstillskott enligt 3 § lagen om pensionstillskott eller av barn-tillägg enligt 9 kap. 1 § sista stycket lagen om allmän försäkring i detta lagrumms lydelse vid utgången av år 1989,

4. livränta som avses i 17 kap. 2 § lagen om allmän försäkring *eller 12 kap. 9 § lagen om inkomstgrundad ålderspension* i vad den enligt samma lagrum avdragits från pension eller understöd som någon på grund av släktskap eller svågerlag kan vara föranledd att utge,

8. socialbidrag,
9. bostadsbidrag enligt lagen (1993:737) om bostadsbidrag,
10. familjebidrag enligt familjebidragsförordningen (1991:1492),

12. ersättning som avses i lagen (1971:118) om skattefrihet för ersättning till neurosedynskadade.

12. ersättning som avses i lagen (1971:118) om skattefrihet för ersättning till neurosedynskadade,

13. handikappersättning och vårdbidrag enligt lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag,

14. särskilt pensionstillägg till ålderspension enligt lagen (1990:773) om särskilt pensionstillägg till ålderspension för långvarig vård av sjukt eller handikappat barn,

15. inkomstpension och premiepension enligt lagen om inkomstgrundad ålderspension samt tilläggs pension enligt 6 kap. 2 § 2 samma lag.

Som årsinkomst skall inte heller räknas inkomst som är avsedd att vara en kostnadsersättning.

Avdrag från årsinkomsten får göras på sådant sätt som anges i 12 kap. inkomstskattelagen (1999:1229) för kostnader som hänför sig till inkomstslaget tjänst i den mån sådan intäkt ingår i årsinkomsten samt för underhållsbidrag till före detta make i den utsträckning som anges i 62 kap. 7 och 9 §§ samma lag.

För den som uppbär partiell förtidspension skall vid inkomstberäkningen bortses från ett belopp som motsvarar skillnaden mellan

a) ett för den försäkrade beräknat belopp av hel förtidspension jämte däremot svarande pensionstillskott, beloppet i förekommande fall beräknat med beaktande av bestämmelserna i 17 kap. 2 § lagen om allmän försäkring och

b) den utgående förtidspensionen jämte pensionstillskott.

Värdet av naturaförmåner skall uppskattas efter regler som fastställs av regeringen.

Avkastning av förmögenhet skall anses utgöra fem procent av förmögenhetsvärdet för år räknat. Vid beräkning av förmögenhets avkastning skall dock denna höjas med tio procent av det belopp, varmed förmögenheten överstiger för den som är gift sextiotusen kronor, och för annan sjuttiofemtusen kronor. Vid beräkning av förmögenhet skall värdet av sådan privatbostadsfastighet eller privatbostadsrätt som avses i 2 kap. 13 respektive 18 § inkomstskattelagen och som utgör pensionärens permanentbostad inte beaktas. För pensionär som har sin bostad i särskild boendeform skall detsamma gälla i fråga om värdet av privatbostadsfastighet eller privatbostad som utgör permanentbostad för pensionärens make.

I fråga om makar skall årsinkomsten för envar av dem beräknas utgöra hälften av deras sammanlagda årsinkomst. Vid tillämpning av sjunde stycket skall i sådant fall värdet av förmögenhet beräknas utgöra hälften av deras sammanlagda förmögenhet.

Årsinkomsten avrundas för envar pensionsberättigad till närmast hela tiotal kronor.

2.8 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:708) om upphävande av lagen (1994:309) om hustrutillägg i vissa fall då make uppbär folkpension

Prop. 1999/2000:138

Härigenom föreskrivs att punkterna 1 och 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (1998:708) om upphävande av lagen (1994:309) om hustrutillägg i vissa fall då make uppbär folkpension skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande för hustrutillägg som avser tid före upphörandet av lagen.

2. Övergångsbestämmelsen i punkten 4 till den upphävda lagen gäller också efter ingången av år 2001 för kvinnor som är födda år 1936 eller senare.

Föreslagen lydelse

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande för hustrutillägg som avser tid före upphörandet av lagen.

2. Övergångsbestämmelsen i punkten 4 till den upphävda lagen gäller också efter ingången av år 2003 för kvinnor som är födda år 1938 eller senare.

2.9 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension

Prop. 1999/2000:138

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension

dels att 2 kap. 5 §, 12 kap. 9 § och 13 kap. 7 § skall ha följande lydelse, *dels* att det i lagen skall införas en ny paragraf, 6 kap. 18 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

5 §

Som pensionsgrundande inkomst av anställning räknas vidare

1. sjukpenning och rehabiliteringspenning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring samt sjukpenning enligt lagen (1976:380) om arbetskadeförsäkring eller motsvarande ersättning som utgetts enligt annan författning eller på grund av regeringens förordnande, i den utsträckning ersättningen har trätt i stället för en försäkrads inkomst som arbetstagare i allmän eller enskild tjänst,

2. föräldrapenningförmåner enligt lagen om allmän försäkring,

3. ersättning enligt lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård,

4. ersättning som en allmän försäkringskassa har utgett enligt 20 § lagen (1991:1047) om sjuklön,

5. livränta enligt 4 kap. lagen om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande livränta som bestäms med tillämpning av den lagen,

6. delpension enligt lagen (1979:84) om delpensionsförsäkring,

7. vårdbidrag enligt 9 kap. 4 och 4 a §§ lagen om allmän försäkring, i den utsträckning bidraget inte är ersättning för merkostnader,

7. vårdbidrag enligt lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag, i den utsträckning bidraget inte är ersättning för merkostnader,

8. dagpenning från arbetslöshetskassa,

9. statsbidrag till arbetslösa som tillskott till deras försörjning när de startar egen näringsverksamhet,

10. utbildningsbidrag i form av dagpenning under arbetsmarknadsutbildning och yrkesinriktad rehabilitering samt ersättning vid generationsväxling,

11. utbildningsbidrag för doktorander,

12. korttidsstudiestöd och vuxenstudiebidrag enligt studiestödslagen (1973:349),

13. vuxenstudiebidrag enligt lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa samt särskilt utbildningsbidrag,

14. timersättning vid vuxenutbildning för utvecklingsstörda (sär vux) och ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF),

15. dagpenning till totalförsvarspiktiga som tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarspikt och till andra som får dagpenning enligt de grunder som gäller för totalförsvarspiktiga, samt

16. bidrag från Sveriges författarfond och Konstnärsnämnden i den utsträckning som regeringen så föreskriver.

6 kap.

18 §

För en utländsk medborgare skall, vid bedömning enligt 1 § av rätten till sådan tilläggspension som avses i 2 § 2, år före år 1974, för vilka sjömansskatt betalats, likställas med år för vilka pensionspoäng beräknats. Motsvarande gäller vid beräkning av sådan pension enligt 2 § 2 och 3 §.

12 kap.

9 §

För en pensionsberättigad som har rätt till livränta på grund av obligatorisk försäkring enligt lagen (1916:235) om försäkring för olycksfall i arbete, lagen (1929:131) om försäkring för vissa yrkessjukdomar eller lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring eller som enligt annan lag eller särskild författning eller enligt regeringens förordnande har rätt till annan livränta, som bestäms av eller betalas ut av Riksförsäkringsverket, skall inkomstpensionen och tilläggspensionen minskas enligt vad som sägs i andra stycket. Motsvarande skall gälla i fall då livränta utges enligt utländsk lagstiftning om yrkesskadeförsäkring. Minskning skall däremot inte ske på grund av livränta enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller annan livränta som bestäms med tillämpning av nämnda lag. Medför skada för vilken livränta har börjat utges återigen sjukdom som berättigar till sjukpenning, skall det anses som om livränta utgavs under sjukdomstiden. Har livränta eller del därav eller livränta för viss tid bytts ut mot ett engångsbelopp, skall det vid beräkning enligt andra stycket anses som om livränta utges eller som om den livränta som utges har höjts med ett belopp som svarar mot engångsbeloppet enligt de vid utbytet tillämpade försäkringstekniska grunderna.

Summan av inkomstpension, tilläggspension och garantipension enligt lagen (1998:702) om garantipension skall minskas med tre fjärdedelar av varje livränta som överstiger en sjättedel av prisbasbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring och som den pensionsberättigade uppbär som skadad. Minskning skall därvid i första hand göras på

Summan av inkomstpension, tilläggspension och garantipension enligt lagen (1998:702) om garantipension skall minskas med tre fjärdedelar av varje livränta som överstiger en sjättedel av prisbasbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring och som den pensionsberättigade uppbär som skadad. Minskning skall därvid i första hand göras på

garantipensionen och därefter på tilläggspensionen.

garantipensionen och därefter på tilläggspensionen. *Avdrag på inkomstpension och tilläggspension enligt 6 kap. 2 § 1 får dock göras endast om den pensionsberättigade kunnat tillgodoräkna sig pensionspoäng för minst ett år när skadan inträffade.*

Prop. 1999/2000:138

Sammanlagd pension enligt denna lag skall dock aldrig, på grund av bestämmelserna i denna paragraf, för månad räknat understiga 13 procent av prisbasbeloppet för den som är ogift och 11,5 procent av prisbasbeloppet för den som är gift.

13 kap.

7 §

Ett beslut enligt denna lag skall ändras om det föranleds av en ändring som gjorts i beräkningsunderlaget för beslutet eller av en ändring av ett beslut enligt skattebetalningslagen (1997:483) som avser egenavgift. Detsamma gäller om det efter en ändring av taxeringen står klart att pensionsrätt för premiepension, till följd av bestämmelserna i 4 kap. 5 §, inte skulle ha tillgodoräknats.

Ett beslut om pensionsrätt och pensionspoäng skall också ändras när det följer av bestämmelserna i 4 kap. 4 § eller 8 § andra stycket om obetalda avgifter.

Ändring enligt första stycket första meningen av ett beslut om pensionsgrundande inkomst *eller andra pensionsgrundande belopp* skall göras endast om storleken av inkomsten *eller beloppet* skulle öka eller minska med minst 1 000 kronor. Den som beslutet avser skall skriftligen underrättas om ändringen och om hur man begär omprövning av beslutet.

Ändring enligt första stycket första meningen av ett beslut om pensionsgrundande inkomst skall göras endast om storleken av inkomsten skulle öka eller minska med minst 1 000 kronor. Den som beslutet avser skall skriftligen underrättas om ändringen och om hur man begär omprövning av beslutet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

2.10 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1409) om
ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad
ålderspension

Prop. 1999/2000:138

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension att 2 kap. 5 § lagen i stället för dess lydelse enligt lagen (1999:1409) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.
5 §

Som pensionsgrundande inkomst av anställning räknas vidare

1. sjukpenning och rehabiliteringspenning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring samt sjukpenning enligt lagen (1976:380) om arbetskadeförsäkring eller motsvarande ersättning som utgetts enligt annan författning eller på grund av regeringens förordnande, i den utsträckning ersättningen har trätt i stället för en försäkrads inkomst som arbetstagare i allmän eller enskild tjänst,

2. föräldrapenningförmåner enligt lagen om allmän försäkring,

3. ersättning enligt lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård,

4. ersättning som en allmän försäkringskassa har utgett enligt 20 § lagen (1991:1047) om sjuklön,

5. livränta enligt 4 kap. lagen om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande livränta som bestäms med tillämpning av den lagen,

6. delpension enligt lagen (1979:84) om delpensionsförsäkring,

7. vårdbidrag enligt 9 kap. 4 och 4 a §§ lagen om allmän försäkring, i den utsträckning bidraget inte är ersättning för merkostnader,

7. vårdbidrag enligt lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag, i den utsträckning bidraget inte är ersättning för merkostnader,

8. dagpenning från arbetslöshetskassa,

9. statsbidrag till arbetslösa som tillskott till deras försörjning när de startar egen näringsverksamhet,

10. utbildningsbidrag i form av dagpenning under arbetsmarknadsutbildning och yrkesinriktad rehabilitering samt ersättning vid generationsväxling,

11. utbildningsbidrag för doktorander,

13. särskilt utbildningsbidrag,

14. ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF),

15. dagpenning till totalförsvarspliktiga som tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt och till andra som får dagpenning enligt de grunder som gäller för totalförsvarspliktiga, samt

16. bidrag från Sveriges författarfond och Konstnärsnämnden i den utsträckning som regeringen så föreskriver.

2.11 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:675) om införande av lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension

Prop. 1999/2000:138

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1998:675) om införande av lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1999. Detsamma gäller bestämmelserna i 1–4 kap., 5 kap. 2 och 4–10 §§, 7 och 8 kap., 10 kap. 1–6, 11 och 12 §§, 11 kap., 12 kap. 4–8 §§ såvitt angår premiepension till efterlevande enligt 10 kap. 1 §, 13 kap., 14 kap. 2–6 §§ och 15 kap. lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension. Övriga bestämmelser i lagen om inkomstgrundad ålderspension träder i kraft den 1 januari 2001.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1999. Detsamma gäller bestämmelserna i 1–4 kap., 5 kap. 2 och 4–10 §§, 7 och 8 kap., 10 kap. 1–6, 11 och 12 §§, 11 kap., 12 kap. 4–8 §§ såvitt angår premiepension till efterlevande enligt 10 kap. 1 §, 13 kap., 14 kap. 2–6 §§ och 15 kap. lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension. Övriga bestämmelser i lagen om inkomstgrundad ålderspension träder i kraft *den 1 januari 2003 för den som är född år 1937 eller tidigare och den 1 januari 2001 för övriga.*

Bestämmelserna i lagen om inkomstgrundad ålderspension om fastställande av pensionsgrundande inkomst, andra pensionsgrundande belopp, pensionsrätt och pensionspoäng samt tillgodoräknande av vårdår skall tillämpas första gången för år 1999.

Bestämmelserna i lagen om inkomstgrundad ålderspension om fastställande av

1. inkomstbasbelopp skall tillämpas första gången för år 2002, och
2. arvsvinstfaktorer för fördelning av arvsvinster enligt 5 kap. 5 § första stycket nämnda lag skall tillämpas första gången för år 2000.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

¹ Senaste lydelse 1998:1761.

2.12 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:702) om garantipension

Prop. 1999/2000:138

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 4 § lagen (1998:702) om garantipension skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

4 §

För en pensionsberättigad som har rätt till livränta på grund av obligatorisk försäkring enligt lagen (1916:235) om försäkring för olycksfall i arbete, lagen (1929:131) om försäkring för vissa yrkessjukdomar eller lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring eller som enligt annan lag eller särskild författning eller enligt regeringens förordnande har rätt till annan livränta, som bestäms av eller betalas ut av Riksförsäkringsverket, skall garantipensionen minskas enligt vad som sägs i andra stycket. Motsvarande skall gälla i fall då livränta utges enligt utländsk lagstiftning om yrkesskadeförsäkring. Minskning skall däremot inte ske på grund av livränta enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller annan livränta som bestäms med tillämpning av nämnda lag. Medför en skada för vilken livränta har börjat utges återigen sjukdom som berättigar till sjukpenning, skall det anses som om livränta utgavs under sjukdomstiden. Har livränta eller del därav eller livränta för viss tid bytts ut mot ett engångsbelopp, skall det vid beräkning enligt andra stycket anses som om livränta utges eller som om den livränta som utges har höjts med ett belopp som svarar mot engångsbeloppet enligt de vid utbytet tillämpade försäkringstekniska grunderna.

Summan av garantipension, inkomstpension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension och tilläggspension enligt samma lag skall minskas med tre fjärdedelar av varje livränta som överstiger en sjättedel av prisbasbeloppet och som den pensionsberättigade uppbär som skadad. Minskning skall därvid i första hand göras på garantipensionen och därefter på tilläggspensionen. Garantipension skall på motsvarande sätt minskas med den livränta som den pensionsberättigade uppbär som efterlevande.

Summan av garantipension, inkomstpension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension och tilläggspension enligt samma lag skall minskas med tre fjärdedelar av varje livränta som överstiger en sjättedel av prisbasbeloppet och som den pensionsberättigade uppbär som skadad. Minskning skall därvid i första hand göras på garantipensionen och därefter på tilläggspensionen. Garantipension skall på motsvarande sätt minskas med den livränta som den pensionsberättigade uppbär som efterlevande.
Avdrag på inkomstpension och tilläggspension enligt 6 kap. 2 § 1 lagen om inkomstgrundad ålderspension får dock göras endast om den pensionsberättigade kunnat

tillgodoräkna sig pensionspoäng för minst ett år när skadan inträffade. Prop. 1999/2000:138

Garantipension skall dock aldrig, på grund av bestämmelserna i denna paragraf, tillsammans med utgiven pension enligt lagen om inkomstgrundad ålderspension, för månad räknat understiga 13 procent av prisbasbeloppet för den som är ogift och 11,5 procent av prisbasbeloppet för den som är gift.

2.13 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag

Prop. 1999/2000:138

Härigenom föreskrivs att det i övergångsbestämmelserna till lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag skall införas två nya punkter, 4 och 5, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4. Vid tillämpning av 6 § andra stycket och 17 § skall med ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension likställas sådan ålderspension som utges med stöd av punkten 2 i övergångsbestämmelserna till lagen (2000:000) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring. Vid tillämpning av 17 § får dock utbetalning göras utan beaktande av ålderspension enligt lagen om inkomstgrundad ålderspension under åren 2001 och 2002.

5. Den som vid utgången av år 2000 uppbär handikappersättning eller vårdbidrag enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring skall, under förutsättning att han eller hon enligt denna lag har rätt till förmånen, utan ansökan få sådan förmån från och med den 1 januari 2001.

2.14 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:707) om
ändring i lagen (1990:773) om särskilt pen-
sionstillägg till folkpension för långvarig vård av
sjukt eller handikappat barn

Prop. 1999/2000:138

Härigenom föreskrivs att det i övergångsbestämmelserna till lagen (1998:707) om ändring i lagen (1990:773) om särskilt pensionstillägg till folkpension för långvarig vård av sjukt eller handikappat barn skall införas en ny punkt, 3, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3. För personer som är födda år 1937 eller tidigare skall för tid till och med utgången av år 2002 äldre bestämmelser i 1, 5 och 6 §§ tillämpas.

2.15 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringslagen
(1999:799)

Prop. 1999/2000:138

Härigenom föreskrivs i fråga om socialförsäkringslagen (1999:799)
dels att 2 kap. 7 § skall ha följande lydelse,
dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 5 kap. 5 a §, av följande lydelse,
dels att det i övergångsbestämmelserna till nämnda lag skall införas två nya punkter, 6 och 7, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

7 §

Med arbete i Sverige avses vid tillämpning av denna lag förvärvsarbete i verksamhet här i landet.

Om en fysisk person som bedriver näringsverksamhet har sådant fast driftställe i Sverige som avses i *punkt 3 av anvisningarna till 53 § kommunalskattelagen (1928:370)* skall verksamhet hänförlig dit anses bedriven här i landet.

Om en fysisk person som bedriver näringsverksamhet har sådant fast driftställe i Sverige som avses i *2 kap. 29 § inkomstskattelagen (1999:1229)* skall verksamhet hänförlig dit anses bedriven här i landet.

5 kap.

5 a §

Om regeringen, eller den myndighet regeringen bestämmer, enligt 18 kap. 2 § lagen (1962:381) om allmän försäkring har föreskrivit att det hos en eller flera försäkringskassor skall finnas gemensamma enheter för alla försäkringskassor för vissa ärenden eller frågor, skall ett ärende i stället för vad som anges i 4 och 5 §§ avgöras av en sådan försäkringskassa.

---

6. För den som är född år 1937 eller tidigare skall till och med utgången av år 2002 vad som sägs i 3 kap. 1 § 3 och 4 § 3 och 4 även gälla folk- och tilläggspension i form av ålderspension. Vidare

skall vad som sägs i 3 kap. 12 och 13 §§ även gälla tilläggs pension i form av ålderspension. Prop. 1999/2000:138

7. Den som vid utgången av år 2000 uppbär folkpension vid bosättning utomlands skall ha fortsatt rätt till utbetalning av sådan pension enligt äldre bestämmelser i lagen (1962:381) om allmän försäkring.

2.16 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:192) om
allmänna pensionsfonder (AP-fonder)

Prop. 1999/2000:138

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 2 § lagen (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fonder) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

2 §

Riksförsäkringsverket skall, i den mån andra medel inte står till förfogande, från Första–Fjärde AP-fonderna rekvirera de medel som behövs för att finansiera försäkringen för inkomstpension och tilläggspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension *och tilläggspension i form av ålderspension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring*. Var och en av fonderna skall tillskjuta en fjärdedel av medlen.

Riksförsäkringsverket skall, i den mån andra medel inte står till förfogande, från Första–Fjärde AP-fonderna rekvirera de medel som behövs för att finansiera försäkringen för inkomstpension och tilläggspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension. Var och en av fonderna skall tillskjuta en fjärdedel av medlen.

2.17 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:194) om införande av ny lagstiftning för allmänna pensionsfonder

Prop. 1999/2000:138

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2000:194) om införande av ny lagstiftning för allmänna pensionsfonder skall införas en ny paragraf, 16 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 §

Bestämmelsen i 2 kap. 2 § lagen (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fonder) om pensionsutbetalningar skall till och med utgången av år 2002 även avse tilläggspension i form av ålderspension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring och folkpension i form av ålderspension enligt 6 kap. samma lag till personer som har rätt till tilläggspension i form av ålderspension enligt nämnda lag i bestämmelsernas lydelse före den 1 januari 2001.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

2.18 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:265) om särskilt grundavdrag och deklarationsskyldighet för fysiska personer i vissa fall vid 2000 och 2001 års taxeringar

Prop. 1999/2000:138

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1999:265) om särskilt grundavdrag och deklarationsskyldighet för fysiska personer i vissa fall vid 2000 och 2001 års taxeringar

dels att rubriken till lagen samt 1 och 3 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 5 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Lag om särskilt grundavdrag och deklarationsskyldighet för fysiska personer i vissa fall vid 2000 och 2001 års taxeringar

Lag om särskilt grundavdrag och deklarationsskyldighet för fysiska personer i vissa fall vid 2000–2003 års taxeringar

1 §

För den som inte har haft inkomst av aktiv näringsverksamhet eller annan inkomst av tjänst än folkpension och pensionstillskott enligt 2 eller 2 b § lagen (1969:205) om pensionstillskott eller allmän tilläggspension som föranlett avräkning av sådant pensionstillskott skall vid 2000 *respektive* 2001 års taxeringar 2 respektive 3 § gälla i stället för vad som sägs om deklarationsskyldighet i 2 kap. 6 § lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter.

För den som inte har haft inkomst av aktiv näringsverksamhet eller annan inkomst av tjänst än folkpension och pensionstillskott enligt 2 eller 2 b § lagen (1969:205) om pensionstillskott eller allmän tilläggspension som föranlett avräkning av sådant pensionstillskott skall vid 2000–2003 års taxeringar 2 respektive 3 § gälla i stället för vad som sägs om deklarationsskyldighet i 2 kap. 6 § lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter.

3 §

Skyldighet att lämna självdeklaration till ledning för 2001 års *taxering* gäller endast om den uppburna pensionen överstiger följande belopp:

a) för gift skattskyldig: 135,29 procent av prisbasbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring och

b) för annan skattskyldig: 152,79 procent av prisbasbeloppet.

Skyldighet att lämna självdeklaration till ledning för 2001–2003 års *taxeringar* gäller endast om den uppburna pensionen överstiger följande belopp:

a) för gift skattskyldig: 135,4 procent av prisbasbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring och

b) för annan skattskyldig: 152,9 procent av prisbasbeloppet.

Beloppet i första stycket b) gäller också för gift skattskyldig som under någon del av året har fått folkpension som ogift.

Vid bedömningen av deklarationsskyldigheten enligt denna paragraf räknas barnpension och vårdbidrag inte som folkpension.

5 §

Vid 2002 respektive 2003 års taxering skall det särskilda grundavdraget enligt 63 kap. inkomstskattelagen (1999:1229) i stället för vad som sägs i 63 kap. 8 § den lagen uppgå till de belopp som anges i 3 §.

Reduceringen av det särskilda grundavdraget enligt 63 kap. 9 § inkomstskattelagen skall vid 2002 och 2003 års taxeringar göras med 66,5 procent.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2000.

2.19 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter

Prop. 1999/2000:138

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 6 § lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.
6 §¹

För den som inte haft inkomst av aktiv näringsverksamhet eller annan inkomst av tjänst än folkpension och pensionstillskott enligt 2 eller 2 b § lagen (1969:205) om pensionstillskott eller allmän tilläggspension som föranlett avräkning av sådant pensionstillskott gäller i stället för vad som sägs i 4 § första stycket 1 följande. Skyldighet att lämna självdeklaration föreligger endast om den uppburna pensionen överstiger för gift skattskyldig 134,0 procent och för annan skattskyldig 151,5 procent av basbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring. Gränsen 151,5 procent av sistnämnda belopp gäller också gift skattskyldig som under någon del av året uppburit folkpension som ogift.

Som folkpension räknas inte barnpension och vårdbidrag.

Som folkpension räknas inte barnpension.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

¹ Senaste lydelse 1998:718.

2.20 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1271) om
ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt
för utomlands bosatta

Prop. 1999/2000:138

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta i stället för dess lydelse enligt lagen (1999:1271) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

Skattepliktig inkomst enligt denna lag är:

1. avlöning eller därmed jämförlig förmån, som utgått av anställning eller uppdrag hos svenska staten eller svensk kommun;

2. avlöning eller därmed jämförlig förmån, som utgått av annan anställning eller annat uppdrag än hos svenska staten eller svensk kommun, i den mån inkomsten förvärvats genom verksamhet här i riket;

3. arvode och liknande ersättning som uppburits av någon i egenskap av ledamot eller suppleant i styrelse eller annat liknande organ i svenskt aktiebolag eller annan svensk juridisk person, oavsett var verksamheten utövats;

4. pension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring till den del beloppet överstiger uppburden folkpension och pensionstillskott som uppburits enligt 2 § lagen (1969:205) om pensionstillskott eller, för den som uppburit folkpension i form av förtidspension, till den del beloppet överstiger uppburden folkpension och 52 procent av pensionstillskott som uppburits enligt 2 a § sistnämnda lag, eller, om folkpension enligt bestämmelserna i 17 kap. 2 § lagen om allmän försäkring samordnats med yrkesskadelivränta eller annan i nämnda lagrum angiven livränta, till den del beloppet överstiger den pension som skulle ha utgått om sådan samordning inte skett, och för annan ersättning enligt lagen om allmän försäkring;

5. pension på grund av anställning eller uppdrag hos svenska staten eller svensk kommun;

6. belopp, som utgår på grund av annan pensionsförsäkring än tjänstepensionsförsäkring, om försäkringen meddelats i här i riket bedriven försäkringsrörelse samt belopp som utbetalas från pensionssparkonto fört av ett svenskt pensionssparinstitut eller av ett utländskt instituts filial i Sverige enligt lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande;

7. pension på grund av tjänstepensionsförsäkring samt annan pension eller förmån, om förmån utgår från Sverige på grund av förutvarande tjänst och den tidigare verksamheten huvudsakligen utövats här;

8. ersättning enligt lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring eller lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring och lagen (1989:225) om ersättning till smittbärare samt enligt annan lag eller författning, som utgått till någon vid sjukdom eller olycksfall i arbete eller på grund av militärtjänstgöring eller i fall som avses i lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd eller lagen (1977:267) om krigsskadeersättning till sjömän;

9. dagpenning från arbetslöshetskassa enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring;

10. korttidsstudiestöd enligt studiestödslagen (1973:349);

11. annan härifrån uppuren, genom verksamhet här i riket förvärvat inkomst av tjänst;

12. återfört avdrag för egenavgifter enligt lagen (1981:691) om socialavgifter, egenavgifter som satts ned genom ändrad debitering, i den mån avdrag har medgetts för avgifterna samt avgifter som avses i 62 kap. 6 § inkomstskattelagen (1999:1229) och som satts ned genom ändrad debitering i den mån avdrag har medgetts för avgifterna och dessa inte hänförs till näringsverksamhet;

13. sjöinkomst som avses i 64 kap. 3 och 4 §§ inkomstskattelagen.

Som inkomst enligt första stycket 1–3 anses också förskott på sådan inkomst. Som folkpension behandlas även tilläggspension i den mån den enligt lagen om pensionstillskott föranlett avräkning av pensionstillskott. Däremot räknas inte barnpension *eller vårdbidrag* som folkpension.

Verksamhet på grund av anställning i svenskt företag anses utövad här i riket även om tjänsteinnehavaren i och för sin tjänst måste göra tillfälliga besök utomlands eller under längre tid uppehålla sig där under kringresande (t.ex. handelsresande).

Skattepliktig inkomst enligt denna lag är dock endast sådan inkomst som skulle ha beskattats hos en obegränsat skattskyldig enligt inkomstskattelagen.

13. sjöinkomst som avses i 64 kap. 3 och 4 §§ inkomstskattelagen;

14. *pension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension.*

Som inkomst enligt första stycket 1–3 anses också förskott på sådan inkomst. Som folkpension behandlas även tilläggspension i den mån den enligt lagen om pensionstillskott föranlett avräkning av pensionstillskott. Däremot räknas inte barnpension som folkpension.

2.21 Förslag till lag om ändring i skattebetalningslagen
(1997:483)

Prop. 1999/2000:138

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 4 § skattebetalningslagen (1997:483) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.
4 §¹

Skatteavdrag skall, om inte annat följer av 9 §, göras enligt särskilda skattetabeller från sjukpenning och annan ersättning som avses i 11 kap. 24, 30 och 31 §§ samt 15 kap. 8 § inkomstskattelagen (1999:1229), med undantag för vårdbidrag enligt *lagen (1962:381) om allmän försäkring*.

De särskilda skattetabellerna skall för olika sjukpenninggrundande inkomster enligt 3 kap. lagen om allmän försäkring ange det skatteavdrag som skall göras från en viss ersättning uttryckt i procent. I övrigt gäller bestämmelserna i 3 §.

Skatteavdrag skall, om inte annat följer av 9 §, göras enligt särskilda skattetabeller från sjukpenning och annan ersättning som avses i 11 kap. 24, 30 och 31 §§ samt 15 kap. 8 § inkomstskattelagen (1999:1229), med undantag för vårdbidrag enligt *lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag*.

De särskilda skattetabellerna skall för olika sjukpenninggrundande inkomster enligt 3 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring ange det skatteavdrag som skall göras från en viss ersättning uttryckt i procent. I övrigt gäller bestämmelserna i 3 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

¹ Senaste lydelse 1999:1300.

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Avgiften utgör 10,21 procent av ersättning i form av

1. sjukpenning och rehabiliteringspenning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring samt sjukpenning enligt lagen (1976:380) om arbetskadeförsäkring eller motsvarande ersättning som utgetts enligt annan författning eller på grund av regeringens förordnande, i den utsträckning ersättningen trätt i stället för en försäkrads inkomst av anställning enligt 2 kap. 3 § lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension eller inkomst av annat förvärvsarbete enligt 2 kap. 6 § första stycket 1–3 nämnda lag,

2. föräldrapenningförmåner enligt lagen om allmän försäkring,

3. ersättning enligt lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård,

4. ersättning som en allmän försäkringskassa utgett enligt 20 § lagen (1991:1047) om sjuklön,

5. livränta enligt 4 kap. lagen om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande livränta som bestäms med tillämpning av den lagen,

6. delpension enligt lagen (1979:84) om delpensionsförsäkring,

7. vårdbidrag enligt 9 kap. 4 och 4 a §§ lagen om allmän försäkring, i den utsträckning bidraget inte är ersättning för merkostnader,

7. vårdbidrag enligt lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag, i den utsträckning bidraget inte är ersättning för merkostnader,

8. dagpenning från arbetslöshetskassa,

9. statsbidrag till arbetslösa som tillskott till deras försörjning när de startar egen näringsverksamhet,

10. utbildningsbidrag i form av dagpenning under arbetsmarknadsutbildning och yrkesinriktad rehabilitering samt ersättning vid generationsväxling,

11. utbildningsbidrag för doktorander,

12. korttidsstudiestöd och vuxenstudiebidrag enligt studiestödslagen (1973:349),

13. vuxenstudiebidrag enligt lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa samt särskilt utbildningsbidrag,

14. timersättning vid vuxenutbildning för utvecklingsstörda (särvox) och ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF),

¹ Senaste lydelse 1999:968.

15. dagpenning till totalförsvarspliktiga som tjänstgör enligt lagen Prop. 1999/2000:138
(1994:1809) om totalförsvarsplikt och till andra som får dagpenning enligt de grunder som gäller för totalförsvarspliktiga, samt
16. bidrag från Sveriges författarfond och Konstnärsnämnden i den utsträckning som regeringen så föreskriver.
-

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

2.23 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1411) om
ändring i lagen (1998:676) om statlig ålderspen-
sionsavgift

Prop. 1999/2000:138

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift att 2 § lagen i stället för dess lydelse enligt lagen (1999:1411) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Avgiften utgör 10,21 procent av ersättning i form av

1. sjukpenning och rehabiliteringspenning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring samt sjukpenning enligt lagen (1976:380) om arbets-skadeförsäkring eller motsvarande ersättning som utgetts enligt annan författning eller på grund av regeringens förordnande, i den utsträckning ersättningen trätt i stället för en försäkrads inkomst av anställning enligt 2 kap. 3 § lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension eller inkomst av annat förvärvsarbete enligt 2 kap. 6 § första stycket 1–3 nämnda lag,

2. föräldrapenningförmåner enligt lagen om allmän försäkring,

3. ersättning enligt lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård,

4. ersättning som en allmän försäkringskassa utgett enligt 20 § lagen (1991:1047) om sjuklön,

5. livränta enligt 4 kap. lagen om arbetsskadeförsäkring eller motsva-
rande livränta som bestäms med tillämpning av den lagen,

6. delpension enligt lagen (1979:84) om delpensionsförsäkring,

7. vårdbidrag enligt 9 kap. 4 och
4 a §§ lagen om allmän försäk-
ring, i den utsträckning bidraget
inte är ersättning för merkostnader,

7. vårdbidrag enligt lagen
(1998:703) om handikappersätt-
ning och vårdbidrag, i den ut-
sträckning bidraget inte är ersätt-
ning för merkostnader,

8. dagpenning från arbetslöshetskassa,

9. statsbidrag till arbetslösa som tillskott till deras försörjning när de
startar egen näringsverksamhet,

10. utbildningsbidrag i form av dagpenning under arbetsmarknadsut-
bildning och yrkesinriktad rehabilitering samt ersättning vid genera-
tionsväxling,

11. utbildningsbidrag för doktorander,

13. särskilt utbildningsbidrag,

14. ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar
(TUFF),

15. dagpenning till totalförsvarspliktiga som tjänstgör enligt lagen
(1994:1809) om totalförsvarsplikt och till andra som får dagpenning en-
ligt de grunder som gäller för totalförsvarspliktiga, samt

16. bidrag från Sveriges författarfond och Konstnärsnämnden i den ut-
sträckning som regeringen så föreskriver.

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 16 § och 11 kap. 31 § inkomstskattelagen (1999:1229) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

16 §

Handikappersättning enligt 9 kap. 2 och 3 §§ lagen (1962:381) om allmän försäkring och ersättning för merutgifter för resor enligt 3 kap. 7 a § samma lag är skattefria.

Handikappersättning enligt lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag och ersättning för merutgifter för resor enligt 3 kap. 7 a § lagen (1962:381) om allmän försäkring är skattefria.

11 kap.

31 §

Följande ersättningar i samband med vård av närstående skall tas upp:

1. föräldrapenningförmåner och vårdbidrag enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, och

2. ersättningar enligt lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård.

1. föräldrapenningförmåner enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring,

2. ersättningar enligt lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård, och

3. vårdbidrag enligt lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag.

Vårdbidrag skall dock inte tas upp till den del det utgör ersättning för merutgifter.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001 och tillämpas första gången vid 2002 års taxering.

Den 8 juni 1998 antog riksdagen lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension (LIP) och lagen (1998:702) om garantipension (prop. 1997/98:151, bet. 1997/98:SfU13 och SfU14, rskr. 1997/98:315 och 320 och prop. 1997/98:152, bet. 1997/98:SfU13, rskr. 1997/98:315). Bestämmelserna om uttag och utbetalning av ålderspension träder i kraft den 1 januari 2001 och ersätter bestämmelserna om ålderspension i lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL). I propositionen Garantipension till personer födda 1937 eller tidigare (prop. 1999/2000:127) lämnar regeringen förslag till garantipension för personer födda 1937 eller tidigare. Det föreslås där att bestämmelserna skall träda i kraft den 1 januari år 2003. Till följd av detta förslag föreslår regeringen i denna proposition att ikraftträdandet av bestämmelserna enligt LIP, till den del dessa avser personer födda 1937 eller tidigare, senareläggs till den 1 januari 2003.

Som en följd av nämnda förslag och beslut föreslår regeringen i denna proposition en rad ändringar. Således föreslås att bestämmelserna om ålderspension i AFL skall upphävas fr.o.m. den 1 januari 2001 men att dessa regler med stöd av övergångsbestämmelser skall fortsätta gälla under åren 2001 och 2002 för personer födda 1937 eller tidigare. För personer födda något av åren 1938–1941 som samtidigt med ålderspension uppbär förtidspension och/eller efterlevandepension, föreslås ändringar i AFL och i lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer. Vidare föreslås att ATP i form av ålderspension enligt AFL skall följsamhetsindexeras enligt bestämmelserna om följsamhetsindexering i LIP fr.o.m. år 2002. Slutligen föreslås att socialförsäkringslagen (1999:799) anpassas så att dess bestämmelser om bosättningsbaserad och arbetsbaserad försäkring fram till utgången av år 2002 omfattar även folk- och tilläggspension i form av ålderspension för personer födda 1937 eller tidigare. Ärendet har i nämnda delar beretts med Riksförsäkringsverket. Vissa delar har även beretts med den arbetsgrupp som har tillsatts för att bereda och vårda pensionsöverenskommelsen mellan de fem partierna som står bakom överenskommelsen om reformering av ålderspensions-systemet, den s.k. genomförandegruppen.

I propositionen föreslås även vissa andra förändringar och kompletteringar i socialförsäkringslagen. Dessa rör undantag från bestämmelserna om vilken försäkringskassa som skall besluta i ett visst ärende. Förslaget baseras på en skrivelse av Riksförsäkringsverket (dnr S2000/3327/SF). I samma skrivelse hemställer Riksförsäkringsverket om lagändring i lagen (1998:675) om införande av lagen om inkomstgrundad ålderspension. Regeringen har, med hänsyn till vad Lagrådet anförde vid granskning av lagförslagen i prop. 1983/84:30, inte ansett en sådan ändring erforderlig.

Vidare föreslås i en övergångsbestämmelse att folkpension i vissa fall skall kunna betalas ut till utlandet. Motsvarande förslag avseende änkepension har tidigare lagts fram i regeringens lagrådsremiss Efterlevandepensioner och efterlevandestöd till barn. Regeringen lämnade dock inte något förslag i denna fråga i propositionen rörande efterlevandeskyddet (prop. 1999/2000:91), utan valde att lägga ett gemensamt förslag för de olika pensionslagen i nu föreliggande proposition.

I samband med beslutet om ett nytt ålderspensionssystem antog riksdagen också lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag. Den nya lagen träder i kraft den 1 januari 2001. I denna proposition föreslås som en följd därav att bestämmelserna om handikappersättning och vårdbidrag i AFL skall upphävas fr.o.m. den 1 januari 2001.

Riksförsäkringsverket har i en skrivelse till regeringen (S2000/3356/SF) hemställt om en lagändring i 13 kap. 7 § LIP vad gäller beslut om pensionsrätt i vissa fall. Regeringen föreslår i denna proposition att den nämnda paragrafen ändras i enlighet med förslaget i skrivelsen. Ärendet har i denna del beretts med Premiensionsmyndigheten.

Riksförsäkringsverket har vidare i en skrivelse till regeringen (S2000/2391/SF) påpekat att år med sjömansskatt, för vilka folkpension i dag beräknas, i vissa fall inte kommer att generera ålderspension i och med att bestämmelserna om pension i LIP träder i kraft. I propositionen föreslås ändringar i LIP med anledning av skrivelsen.

I propositionen föreslås också att den tillfälliga höjningen av pensionstillskottet och det särskilda bostadstillägget till pensionärer, som enligt riksdagsbeslut skulle gälla t.o.m. november 1999, permanentas i enlighet med vad som aviserats i den ekonomisk politiska vårpropositionen (prop. 1999/2000:100).

I en skrivelse till regeringen (S1999/9506/SF) har Riksförsäkringsverket föreslagit att utbetalningsadministrationen av allmän pension skall flyttas över från Statens Pensionsverk (SPV) och KPA AB (KPA) till Riksförsäkringsverket. Skrivelsen har remitterats till SPV, KPA samt arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer för synpunkter. I propositionen aviserar regeringen att den har för avsikt att ändra de förordningar som styr utbetalningsadministrationen på så sätt att utbetalningsansvaret av allmän reformerad ålderspension skall åvila Riksförsäkringsverket.

I propositionen föreslås även vissa följdändringar i andra lagar, bl.a. inom skattelagstiftningen. Merparten av de föreslagna ändringarna kräver inte Lagrådets hörande. I övrigt är ändringarna av enklare beskaffenhet och Lagrådets hörande skulle därför sakna betydelse.

4 Vissa ändringar i lagen om allmän försäkring m.m. till följd av ålderspensionsreformen

Regeringens förslag: Ålderspensionsbestämmelserna i lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) skall upphävas den 1 januari 2001. Med stöd av övergångsbestämmelser skall dessa regler fortsätta att gälla under åren 2001 och 2002 för personer födda 1937 eller tidigare.

Bestämmelserna om handikappersättning och vårdbidrag i AFL skall upphävas den 1 januari 2001.

Vid fastställande av inkomst för beräkning av bostadstillägg till pensionärer (BTP) och särskilt bostadstillägg till pensionärer (SBTP) skall alltid inkomst av tilläggspension enligt LIP beräknas som om hela den inkomstgrundade pensionen utges i form av ATP, dvs. med

bortseende från eventuella 20-delar i det reformerade systemet. Inkomstpension, premiepension och den del av tilläggspensionen som ersätter den 30-dels baserade folkpensionen enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension (LIP) beaktas däremot inte vid beräkning av inkomst. Reglerna skall gälla fr.o.m. den 1 januari 2001.

Skälen för regeringens förslag: Ålderspensionerna kommer, enligt riksdagsbeslut, framöver att regleras i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension (LIP) och i lagen (1998:702) om garantipension för samtliga, oavsett om dessa berörs av det reformerade ålderspensionssystemet eller ej. Bestämmelserna om utbetalning av inkomstgrundad pension och garantipension träder i kraft den 1 januari 2001 vad gäller personer födda 1938 eller senare. Samma datum för ikraftträdande skulle, enligt tidigare riksdagsbeslut, även gälla för de bestämmelser i LIP som avser de äldre generationerna. Emellertid föreslår regeringen i denna proposition (avsnitt 5.1) att bestämmelserna om ålderspension i AFL skall fortsätta att tillämpas fram till år 2003 för personer som är födda 1937 eller tidigare. Anledningen till detta är att bestämmelserna om garantipension för denna åldersgrupp skall träda i kraft först år 2003 enligt förslag i propositionen Garantipension till personer födda 1937 eller tidigare (prop. 1999/2000:127).

Nämnas kan att för personer födda 1938 eller senare gäller att garantipension inte kan lyftas före 65 års ålder. Detta sker första gången år 2003 då de personer som är födda 1938 fyller 65 år.

Allt eftersom bestämmelserna i LIP och i lagen om garantipension träder i kraft kan de nuvarande reglerna om ålderspension i AFL avskaffas. Regeringen föreslår en lösning som innebär att bestämmelserna om ålderspension i AFL skall upphävas från och med år 2001 men genom övergångsbestämmelser allttjämt gälla för personer födda 1937 eller tidigare för åren 2001 och 2002.

Handikappersättning och vårdbidrag

I dag kompletteras folkpensionen, pensionstillskottet och det särskilda grundavdraget med vissa särskilda folkpensionsförmåner. Dessutom ingår i regelsystemet för folkpension några förmåner som utges som självständiga förmåner. Handikappersättning utges i dag dels som självständig förmån, dels som tillägg till pension. I samband med arbetet med garantipension konstaterades att dessa nu behandlade behov inte täcks av någon förmån inom det reformerade ålderspensionssystemet (prop. 1997/98:152). Reglerna om handikappersättning och vårdbidrag har därför i princip oförändrade förts över från AFL till en fristående lag, lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag. Lagen träder i kraft den 1 januari 2001. Bestämmelserna i denna lag är avsedda att gälla såväl för personer som är födda 1937 eller tidigare som för personer födda 1938 eller senare. Med anledning av detta föreslår regeringen att bestämmelserna i AFL om handikappersättning och vårdbidrag upphävs fr.o.m. den 1 januari 2001.

Vid beräkning av bostadstillägg beaktas bl.a. viss del av ATP. Från och med den 1 januari 2001 betalas även inkomstpension och premiepension ut och det är då rimligt att även dessa inkomster påverkar bostadstillägget på motsvarande sätt.

Det är dock för en mycket begränsad grupp som inkomstpension eller premiepension betalas ut i kombination med BTP. Som tidigare nämnts är det under åren 2001 och 2002 endast till personer födda något av åren 1938–1941 med förtida uttag som det kan förekomma utbetalning av inkomstpension eller premiepension. Bostadstillägg kan emellertid inte lämnas till personer som enbart har allmän pension i form av ålderspension före 65 år. Däremot kan en person med partiellt förtida uttag vara berättigad till BTP om denne samtidigt har en förtidspension eller efterlevandepension. Sammanlagt torde gruppen inte vara större än som mest något tiotal personer i hela landet vad gäller ensamstående. Därtill tillkommer makar. Med hänsyn till att den berörda gruppen således är mycket liten, och med hänsyn till att helt nya regler för BTP kommer att gälla från och med år 2003, bör enkla lösningar väljas. Regeringen föreslår därför att hänsyn till inkomstgrundad pension enligt LIP vid bestämmande av BTP skall göras på ett delvis schabloniserat sätt.

En person född år 1938 får 16/20 av sin pension från ATP-systemet medan den som är född år 1941 får 13/20 därifrån. Förslaget innebär att inkomsten i dessa fall beräknas som om hela den inkomstgrundade pensionen betalades ut enligt ATP-reglerna. Effekten av detta är att den årsinkomst som påverkar storleken av BTP i de flesta fall avviker något från den verkliga inkomsten, men eftersom pensionen från de olika systemen som regel är relativt lika – och då det endast rör sig om högst 7/20 inkomstpension – kommer påverkan på BTP normalt att vara mycket marginell.

När det gäller SBTP så syftar denna förmån till att ge pensionären ett visst minsta överskott när en skälig hyra har betalats. Detta talar för en mer exakt beräkning och för att den verkliga inkomstpensionen och premiepensionen skall räknas med. Å andra sidan beräknas det efter årskiftet endast finnas runt 10 000 personer med SBTP, vilket motsvarar ett par procent av BTP-tagarna. Det är därför högst osäkert om det kommer att finnas en enda person med pension från det nya systemet som samtidigt får SBTP. Detta talar för att reglerna för SBTP bör ändras på motsvarande sätt som föreslås för BTP.

5 Vissa ändringar i lagen om inkomstgrundad ålderspension och i införandelagen

Prop. 1999/2000:138

5.1 Tilläggspension för personer födda 1937 eller tidigare

Regeringens förslag: De bestämmelser i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension som ännu inte har trätt i kraft skall såvitt gäller personer födda 1937 eller tidigare träda i kraft den 1 januari 2003.

Skälen för regeringens förslag: Den inkomstrelaterade ålderspensionen för personer som helt eller delvis kommer att få sin ålderspension utbetald enligt de reformerade reglerna regleras i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension (LIP) och i införandelagen till den nämnda lagen.

I LIP finns även bestämmelser om den inkomstgrundade pensionen för personer födda 1937 eller tidigare. För dessa personer skall tilläggspensionen beräknas på samma sätt som gäller för de yngre personerna, som delvis kommer att få pensionen beräknad enligt reglerna för ATP och delvis enligt de reformerade reglerna. Detta innebär att tilläggspensionen för personer födda 1937 eller tidigare framöver skall bestå av ATP jämte den del av folkpensionen som baseras på antal intjänade ATP-år (s.k. folkpensionstillägg).

Bestämmelserna i LIP om utbetalning av ålderspension inklusive bestämmelserna om tilläggspension för personer födda 1937 eller tidigare skulle träda i kraft den 1 januari 2001. När detta datum fastställdes förutsattes att reglerna för garantipension för personer födda 1937 eller tidigare skulle träda i kraft samtidigt. Det har emellertid visat sig att bestämmelserna om garantipension av administrativa skäl först kan träda i kraft år 2003. Detta framgår även av propositionen Garantipension för personer födda 1937 eller tidigare (prop. 1999/2000:127). Följden av senareläggningen av de nämnda garantipensionsbestämmelserna är att även tillämpningen av bestämmelserna om tilläggspension för personer födda 1937 eller tidigare måste senareläggas.

Mot bakgrund av det anförda föreslår regeringen att bestämmelserna i LIP till den del dessa avser personer födda 1937 eller tidigare skall träda i kraft samtidigt med bestämmelserna om garantipension för denna åldersgrupp, dvs. den 1 januari 2003. Som en följd härav kommer de bestämmelser i LIP som rör följsamhetsindexeringen att tillämpas tidigast år 2004 för dem som är födda 1937 eller tidigare. Enligt vad som framgår av avsnitt 8 skulle detta kunna innebära att ålderspensionärer går miste om en real höjning av pensionen. För att så inte skall ske föreslår regeringen i avsnitt 8 att ATP skall följsamhetsindexeras fr.o.m. år 2002.

Regeringens förslag: För utländsk medborgare skall år före år 1974 för vilka sjömansskatt har betalats och som enligt AFL skulle ge rätt till folkpension ge motsvarande rätt till folkpensionstillägg enligt 6 kap. 1 § och 2 § 2, lagen om inkomstgrundad ålderspension.

Skälen för regeringens förslag: Den 1 januari 1974 blev utländska sjömän på svenska fartyg omfattade av försäkringen för tilläggspension. Något krav på bosättning i Sverige ställdes inte. Därefter har utländska sjömans rätt till svensk pension successivt utvidgats till att även gälla folkpension för åren med tjänstgöring på svenska fartyg före år 1974. I dag gäller att de utländska sjömän som under åren 1960 till 1973 tjänstgjorde på svenska fartyg kan ha rätt till svensk folkpension om sjömansskatt har betalats under något eller några av dessa år. Den rätt till folkpension som baseras på sådana år likställs med ATP-år och exporteras därför som 30-delsberäknad folkpension även till länderna utanför EU-området.

I det reformerade ålderspensionssystemet gäller, som tidigare nämnts, att den ATP-baserade folkpensionen ersätts av ett så kallat folkpensionstillägg och utgör därefter en del av tilläggspensionen. För personer födda 1938 eller senare gäller detta fr.o.m. år 2001. För personer födda 1937 eller tidigare föreslås i denna proposition att bestämmelserna om tilläggspension i LIP skall tillämpas fr.o.m. år 2003.

Vid beräkningen av folkpensionstillägget beaktas endast år för vilka ATP-poäng har tillgodoräknats. Bestämmelserna om vissa år som likställs med ATP-år har inte överförts till LIP. Således skulle de utländska sjömän som med stöd av dagens regler har rätt till folkpension för åren 1960–1973 inte bli berättigade till motsvarande förmån i form av folkpensionstillägg enligt bestämmelserna i LIP. Emellertid skulle garanti-pension utbetalas för de nämnda åren om den enskilda personen omfattas av förordningen (EEG) 1408/71, vilket gäller de allra flesta.

Utländska sjömän som inte omfattas av förordningen 1408/71, men som tidigare haft rätt till folkpension grundad på år med sjömansskatt, skulle emellertid gå miste om rätt till svensk ålderspension för åren 1960–1973. För de sjömän som redan uppbär svensk folkpension enligt bestämmelserna om likställda år skulle detta innebära att dessa personer skulle mista en förmån som de för närvarande uppbär.

Mot bakgrund av att den tidigare ambitionen har varit att skapa en ersättning för de utländska sjömän som sedan ATP-systemets tillkomst har arbetat på svenska fartyg anser regeringen att de nämnda konsekvenserna inte är acceptabla. Vi föreslår därför att år före år 1974 för vilket sjömansskatt betalats och som enligt AFL skulle ge rätt till folkpension för utländska medborgare skall fr.o.m. år 2001 ge motsvarande rätt till folkpensionstillägg enligt LIP.

Regeringens förslag innebär att kostnaderna för ålderspension enligt LIP ökar något. Under åren 2001 och 2002 berörs ett fåtal personer som gör förtida uttag på sin ålderspension. I samband med att de nya reglerna om tilläggspension för födda 1937 eller tidigare träder i kraft år 2003

kommer något fler att beröras. Regeringen räknar med att utbetalningarna av ålderspension ökar med högst 5 miljoner kronor år 2003 till följd av förslaget.

Prop. 1999/2000:138

5.3 Ändring av beslut

Regeringens förslag: Den gräns enligt 13 kap. 7 § LIP som innebär att en ändring av ett beslut om pensionsgrundande inkomst eller pensionsgrundande belopp skall göras endast om storleken på den pensionsgrundande inkomsten eller det pensionsgrundande beloppet ändras med minst 1 000 kronor skall begränsas till att endast gälla pensionsgrundande inkomst.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 13 kap. 7 § LIP skall ett beslut enligt lagen ändras om det föranleds av en ändring i beräkningsunderlaget för beslutet, även om den som beslutet avser inte har begärt omprövning. Ändring av ett beslut om pensionsgrundande inkomst eller pensionsgrundande belopp skall därvid göras endast om storleken på den pensionsgrundande inkomsten eller det pensionsgrundande beloppet därmed skulle ändras med minst 1 000 kronor. Att ändringen begränsas på detta sätt har i förarbeten motiverats av administrativa skäl. Därvid framhölls bl.a. vikten av att det inom ramen för premiereservsystemet inte ständigt skulle behöva göras ändringar på premiepensionskontona för mycket små belopp.

Pensionsrätt beräknas på ett underlag som består av pensionsgrundande inkomst i botten och därefter i fastställd prioriteringsordning pensionsgrundande belopp för förtidspension, pliktjänstgöring, barnår och studier. Om den pensionsgrundande inkomsten eller ett pensionsgrundande belopp ändras kan det påverka ett annat pensionsgrundande belopp, genom att det utrymme som finns för att fastställa pensionsgrundande inkomster och belopp är begränsat till 7,5 inkomstbasbelopp.

Administrationn av pensionsgrundande inkomst och pensionsgrundande belopp är således en komplicerad process. Under arbetet med att utveckla de nödvändiga ADB-lösningarna har det framkommit att om en 1000-kronors gräns tillämpas på pensionsgrundande belopp kompliceras systemet ytterligare. Således motverkar bestämmelsen delvis sitt syfte att förenkla systemet. Mot bakgrund av detta har frågan om en 1000-kronors gräns prövats på nytt. Ärendet har också beretts underhand med både Premiepensionsmyndigheten och Riksförsäkringsverket.

Den nämnda beredningen har lett till att regeringen nu föreslår att en 1000-kronors gräns inte skall tillämpas för att avgöra om ett pensionsgrundande belopp skall ändras.

Regeringens förslag: Vid samordning med yrkesskadelivränta får avdrag på inkomstpension respektive tilläggspension enligt 6 kap. 2 § 1 lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension endast göras om den pensionsberättigade kunnat tillgodoräknats pensionspoäng för minst ett år vid den tidpunkt då skadan inträffade.

Skälen för regeringens förslag: I 12 kap. 9 § lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension (LIP) samt i 4 kap. 4 § lagen (1998:702) om garantipension finns bestämmelser om samordning mellan pensionsförmånerna och sådan yrkesskadelivränta som den pensionsberättigade har rätt till som skadad. Bestämmelserna har sin motsvarighet i 17 kap. 2 § lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL). Bakgrunden till samordningsbestämmelserna är att undvika en överkompensation som annars skulle kunna uppstå. Samordningsbestämmelsen i AFL innehåller dock en begränsning för när tilläggspension enligt samma lag får minskas som innebär att avdrag på tilläggspension endast får göras om den pensionsberättigade kunnat tillgodoräknas pensionspoäng för minst ett år när skadan inträffade. Om denna förutsättning inte är uppfylld är en avräkning inte motiverad för att förebygga överkompensation. I sådana fall måste tilläggspensionen vara grundad på inkomster som den pensionsberättigade har kunnat skaffa sig med sin efter yrkesskadan kvarstående arbetsförmåga. Den här beskrivna begränsningsregeln har av förbiseende inte fått någon motsvarighet i 12 kap. 9 § LIP och 4 kap. 4 § lagen om garantipension. Vi föreslår därför att det nu införs en sådan regel i de aktuella bestämmelserna. I det reformerade pensionssystemet kommer den tidigare tilläggspensionen att motsvaras av inkomstpension och sådan tilläggspension som anges i 6 kap. 2 § 1 LIP. Begränsningsregeln bör därför omfatta dessa pensionsförmåner. Vad vi här föreslår motsvarar vad som har föreslagits för samordning mellan efterlevandepensioner och yrkesskadelivränta i prop.1999/2000:91 Efterlevandepensioner och efterlevandestöd till barn.

6.1 Bestämmelser om beslutande försäkringskassa

Regeringens förslag: Socialförsäkringslagens (1999:799) bestämmelser om vilken försäkringskassa som skall besluta i ett ärende skall inte gälla i de fall regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer enligt 18 kap. 2 § lagen (1962:381) om allmän försäkring har föreskrivit att det hos en eller flera försäkringskassor skall finnas gemensamma enheter för alla försäkringskassor för vissa ärenden eller frågor. I dessa fall skall i stället den eller de angivna försäkringskassorna vara behörig kassa.

Skälen för regeringens förslag: Riksförsäkringsverket och försäkringskassorna arbetar gemensamt för att förnya IT-stödet för försäkringskassorna. Beslut har fattats om att införa ett ärendehanteringsstöd som innebär en långtgående datorisering och automatisering av handläggningsprocessen. Det är en fördel om ett sådant nytt system kan introduceras stegvis, dvs. till att börja med tas i drift endast vid någon eller några försäkringskassor. En sådan ordning kan således innebära att en försäkringskassa handlägger en viss typ av ärenden för hela landet.

I 18 kap. 2 §, lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) anges vilken verksamhet en försäkringskassa skall respektive får bedriva. I bestämmelsen anges också att regeringen, eller den myndighet regeringen bestämmer, får föreskriva att det hos en eller flera försäkringskassor skall finnas gemensamma enheter för alla kassor för vissa ärenden eller frågor. Enligt AFL kan således föreskrivas att en viss kassa skall handha samtliga ärenden av en viss typ.

Den 1 januari 2001 träder socialförsäkringslagen (1999:799, SofL) i kraft. Bestämmelser om vilken försäkringskassa som skall besluta i ett ärende för den enskilde finns i 5 kap. 4 och 5 §§. Ett ärende skall normalt sett beslutas av den försäkringskassa inom vars verksamhetsområde den enskilde är bosatt eller arbetar. Någon motsvarighet till undantagsbestämmelsen i AFL har inte förts in i SofL. Därmed skulle det kunna ifrågasättas om RFV och kassorna har möjlighet att pröva nya administrativa lösningar. Regeringen föreslår därför att en undantagsbestämmelse införs i SofL med innebörden att i de fall regeringen, eller den myndighet regeringen bestämmer, har föreskrivit att en eller flera särskilt angivna försäkringskassor skall handlägga vissa ärenden eller frågor, denna eller de kassorna skall vara behöriga istället för den annars enligt SofL behöriga kassan.

Regeringens förslag: Socialförsäkringslagen (1999:799) anpassas så att dess bestämmelser om bosättningsbaserad och arbetsbaserad försäkring fram till utgången av 2002 omfattar även folk- och tilläggs-pension i form av ålderspension för personer födda 1937 eller tidigare.

Den som vid utgången av 2000 uppbär folkpension vid bosättning utomlands skall ha fortsatt rätt till utbetalning av sådan pension utan hinder av de nya bestämmelserna i socialförsäkringslagen.

Skälen för regeringens förslag: Bestämmelserna om garantipension och om tilläggs-pension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad pension (LIP) för personer födda 1937 eller tidigare föreslås träda i kraft först fr.o.m. år 2003. Det betyder att dessa personer kommer att vara berättigade till folkpension och tilläggs-pension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) ytterligare två år efter det att socialförsäkringslagen (1999:799, SofL) har trätt i kraft den 1 januari 2001. För att personer födda 1937 eller tidigare skall omfattas av SofL fr.o.m. det att den lagen träder i kraft måste ett tillägg göras. Regeringen föreslår därför att bestämmelserna i 3 kap. 1 och 4 §§ om vilka förmåner den som är bosatt respektive den som arbetar i Sverige är försäkrad för utvidgas för åren 2001 och 2002 till att gälla även folk- och tilläggs-pension i form av ålderspension för den som är född 1937 eller tidigare.

Enligt SofL skall bosättningsbaserade förmåner enligt huvudregeln betalas ut endast till den som är bosatt i Sverige. En person som har börjat uppbära en bosättningsbaserad förmån kan dock få förmånen utbetald till utlandet, om det skulle framstå som oskäligt att dra in förmånen. Dessa regler motsvarar i princip utbetalningsreglerna i AFL.

Emellertid kan folkpension idag utbetalas till personer bosatta utomlands även med stöd av övergångsbestämmelserna till lagen (1979:127) om ändring i AFL. Regeringen anser att dessa personer även fortsättningsvis skall ha rätt att få pensionen utbetald till utlandet. Vi föreslår därför att den som vid utgången av 2000 är bosatt utomlands och får folkpension utbetald till utlandet skall få det även fortsättningsvis utan hinder av de nya bestämmelserna i SofL. Den föreslagna bestämmelsen medför också att för den som idag har rätt att uppbära folkpension utomlands enligt 5 kap. 16 § AFL behöver ingen ny prövning enligt 4 kap. 4 § SofL göras.

Regeringens förslag: Den tillfälliga höjning av nivåerna för beräkning av pensionstillskott och särskilt bostadstillägg på 1,4 procentenheter som gäller sedan den 1 juni 1999 och till och med utgången av november månad 2000, skall permanentas.

Nödvändiga justeringar med anledning av höjningen av pensionstillskottet skall göras vad gäller det särskilda grundavdraget för pensionärer och deras deklarationsskyldighet.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen konstaterade i propositionen Vissa ändringar i läkemedelsförmånen m.m. (prop. 1998/99:106) att samhällets kostnader för läkemedel ökar i en takt som inte är acceptabel. För att motverka detta höjdes gränsen för högkostnadsskyddet på läkemedel. Regeringen ansåg emellertid att pensionärer med de lägsta inkomsterna borde skyddas från den ökade utgift för läkemedel som beslutet innebar. Med anledning av detta höjdes nivåerna för beräkningen av pensionstillskottet och särskilt bostadstillägg till pensionärer (SBTP) med 1,4 procentenheter. Höjningen av nivåerna skulle enligt beslutet vara tillfällig och upphöra att gälla den 1 december 2000. De skäl som låg bakom beslutet att höja nivåerna kvarstår emellertid. Därför föreslår regeringen att höjningen av nivåerna för beräkning av pensionstillskottet och SBTP med 1,4 procentenheter skall permanentas. Således skall pensionstillskottet såvitt avser ålderspension, förtidspension samt efterlevandepension även fortsättningsvis uppgå till 56,9, 112,9 respektive 62,9 procent av prisbasbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen om allmän försäkring. Även de högre nivåerna för beräkning av SBTP, dvs. såvitt avser skälig levnadsnivå 123,4 procent av prisbasbeloppet för den som är ogift och 102,4 procent för den som är gift och såvitt avser inkomster från folkpension och pensionstillskott 152,9 procent av prisbasbeloppet för den som är ogift och 135,4 procent för den som är gift, skall sålunda enligt regeringens förslag permanentas.

Regeringens förslag innebär ökade kostnader på 215 miljoner kronor. Kostnaderna är fördelade på ålderspensioner (146 miljoner kronor), efterlevandepensioner till vuxna (3 miljoner kronor), bostadstillägg till pensionärer (10 miljoner kronor) och förtidspensioner (56 miljoner kronor).

Till följd av ändringarna av pensionstillskottet behöver vissa justeringar göras vad gäller det särskilda grundavdraget för pensionärer och deras deklarationsskyldighet. Med hänsyn till att pensionsreformsarbetet bl.a. syftar till att det särskilda grundavdraget för folkpensionärer skall upphöra att gälla vid utgången av år 2002 bör ändringarna göras i lagen (1999:265) om särskilt grundavdrag och deklarationsskyldighet för fysiska personer i vissa fall vid 2000 och 2001 års taxeringar. Ändringarna innebär att den lagen skall gälla också vid 2002 och 2003 års taxeringar och att beloppen för deklarationsskyldigheten och det särskilda grundavdraget vid 2001–2003 års taxeringar anpassas till höjningen av pensionstillskottet. Effekten av ändringarna är att de pensionärer som i

dag inte betalar inkomstskatt inte heller kommer att göra det vid 2001–2003 års taxeringar som en följd av den permanentade höjningen av pensionstillskottet. De blir inte heller skyldiga att avlämna självdeklaration vid dessa taxeringar.

Prop. 1999/2000:138

8 Följsamhetsindexering av ATP

Regeringens förslag: Ålderspension i form ATP som betalas ut enligt äldre regler i lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) skall följsamhetsindexeras fr.o.m. årsskiftet 2001/2002. Därvid skall de bestämmelser om följsamhetsindexering tillämpas som anges i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension (LIP) och i införandelagen till nämnda lag.

Skälen för regeringens förslag: Enligt riksdagsbeslut regleras tilläggs pensionen för personer som är födda 1937 eller tidigare i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension (LIP) fr.o.m. den 1 januari 2001. Med anledning av att garantipensionsbestämmelserna för denna åldersgrupp kommer att träda i kraft först år 2003 föreslår regeringen i denna proposition att personer födda 1937 eller tidigare skall få sin ålderspension beräknad och utbetald enligt de i dag gällande reglerna i AFL även under åren 2001 och 2002 (avsnitt 5.1).

Bestämmelserna i LIP innebär bl.a. att tilläggs pensionen årligen kommer att följsamhetsindexeras kring normen 1,6 i stället för att prisindexeras som gäller i dag. Således skall pensionerna skrivas upp med inkomstindexets procentuella förändring reducerad med talet 1,6. Därigenom får pensionären, förutom kompensation för prisstegringar, en viss standardhöjning så länge den reala lönetillväxten överstiger 1,6 %. Skulle den reala lönetillväxten var lägre än 1,6 % gäller det motsatta, pensionären får inte full kompensation för prisstegringen, vilket i praktiken medför en viss standardsänkning.

Inkomstindexet är konstruerat så att indexet för respektive år beräknas som ett genomsnitt av den reala utvecklingen av pensionsgrundande inkomster de tre föregående åren med ett tillägg för prisökningen föregående år. Inkomstindexets utveckling år 2002 beror således på genomsnittet av den reala årliga förändringen av pensionsgrundande inkomster åren 1999, 2000 och 2001. Ett avdrag för den allmänna pensionsavgiften görs från och med år 1999 innan den pensionsgrundande inkomsten beräknas. Denna förändring innebar att pensionsgrundande inkomster utvecklades svagare år 1999 än inkomsterna generellt.

Vidare påverkar det nämnda avdraget inkomstindex för år 2002 som därmed också får en svagare utveckling. För att detta inte skall få effekt på utgående pensioner skall en lägre norm för följsamhetsindexeringen användas för år 2002. Enligt 17 § införandelagen skall vid följsamhetsindexeringen år 2002 talet 1,016 ersättas med talet 0,996, dvs. normen skall vara -0,4. Normen -0,4 innebär att även om inkomstindexet år 2002

skulle minska reallt sett så skulle pensionerna skrivas upp reallt så länge minskningen inte skulle uppgå till 0,4%.

De prognoser som har gjorts, bl.a. i den ekonomiska vårpropositionen tyder på en positiv reallöneutveckling under åren 1999, 2000 och 2001. Det är därför sannolikt att pensionärerna skulle få en viss real uppskrivning av pensionen om följsamhetsindexering skulle tillämpas år 2002. Således skulle pensionärerna gå miste om en standardhöjning om även följsamhetsindexeringen skulle senareläggas.

Det reformerade ålderspensionssystemet inklusive tilläggspensionerna har utformats på ett sådant sätt att det skall finnas utrymme för reala höjningar av pensionsnivåerna vid god tillväxt, t.ex. i ett sådant ekonomiskt läge som vi befinner oss nu. Regeringen föreslår därför att ATP enligt AFL skall följsamhetsindexeras fr.o.m. år 2002. Därvid skall de bestämmelser om följsamhetsindexering tillämpas som anges i LIP och i införandelagen till den lagen. Genom regeringens förslag kan ålderspensionärerna få del av den allmänna standardhöjningen som har skett sedan slutet av 1990-talet.

9 Utbetalning av allmän pension

Regeringens bedömning: Den allmänna pension som tidigare betalats ut genom Statens Pensionsverk och KPA AB bör betalas ut av Riksförsäkringsverket (RFV). Omläggningen av utbetalningsadministrationen bör ske i två steg. Från och med år 2001 övertar RFV administrationen av utbetalningarna när det gäller dem som uppstår reformerad pension. Resterande del flyttas över år 2003.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt nuvarande regler utbetalar Statens Pensionsverk (SPV) allmän pension för statligt anställda, som har rätt till statlig tjänstepension. KPA AB (KPA) har motsvarande uppdrag för kommunalt anställda. Utbetalningarna av pensionsförmånerna regleras av regeringen och styrs av förordningen (1980:624) om sättet och tiden för utbetalning av pension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, m.m. och förordningen (1980:759) om utbetalning av statliga tjänstepensions- och grupplivförmåner samt vissa socialförsäkringsförmåner.

Bestämmelserna om utbetalning av allmän reformerad ålderspension börjar gälla från och med den 1 januari 2001. I det reformerade ålderspensionssystemet kommer utbetalningarna av allmän pension att bygga på uppgifter från Riksförsäkringsverket (RFV), försäkringskassorna och Premiépensionsmyndigheten. Ytterligare aktörer i utbetalningssystemet skulle öka komplexiteten och kostnaderna. Beräkningar har också visat att en överföring av utbetalningsansvaret medför besparingar i inte obetydlig omfattning. Enligt de beräkningar som har gjorts ligger besparingarna initialt i storleksordningen 20–30 miljoner kronor. Från och med år 2003 torde besparingen vara i storleksordningen 5–10 miljoner kronor årligen. Det finns sålunda flera skäl som talar för att utbetalningsansvaret

för allmän pension bör åvila RFV och de allmänna försäkringskassorna. Med hänsyn härtill har regeringen för avsikt att ändra de ovan nämnda förordningarna på så sätt att utbetalningsadministrationen för de berörda grupperna flyttas över till RFV.

En omläggning av utbetalningsansvaret kommer att kräva en del systemanpassningar. Med anledning härav och då tiden fram till år 2001 är knapp bör omläggningen ske i två steg. Från och med år 2001 skall RFV handha administrationen av utbetalningarna till dem som uppbär reformerad pension. Utbetalningen av övriga pensioner flyttas över år 2003.

Enligt nuvarande avtal på det kommunala och statliga området är tjänstepensionerna nettosamordnade med allmän pension, vilket innebär att tjänstepensionerna inte påverkas av storleken på den allmänna pensionen. Under ganska lång tid framöver kommer emellertid de bruttosamordnade pensionerna att finnas kvar och betalas ut. SPV och KPA kommer därför att vara beroende av s.k. grunduppgifter från RFV för dessa personer. Det är således nödvändigt att SPV och KPA får del av de uppgifter som krävs för beräkning av de bruttosamordnade tjänstepensionerna även efter det att utbetalningsadministrationen har flyttats över till RFV. RFV bör därför upprätthålla och utveckla kostnadseffektiva samarbetsformer med SPV och KPA.

10 Författningskommentar

10.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension (LIP) träder i kraft fullt ut den 1 januari 2001, dvs. januari 2001 är den första tidpunkt då inkomstgrundad ålderspension kan tas ut. Vid samma tidpunkt träder också lagen (1998:702) om garantipension och lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag i kraft. Lagen om garantipension i sin nuvarande lydelse innehåller endast bestämmelser om garantipension till personer födda år 1938 eller senare. Då dessa personer fyller 65 år tidigast under år 2003, vilket är den tidigaste tidpunkt som garantipension kan beviljas, kommer emellertid lagen om garantipension att börja tillämpas första gången nämnda år. I en proposition som överlämnas till riksdagen samtidigt som denna proposition föreslås att regler om garantipension (övergångsvis garantipension) skall införas i den sist nämnda lagen även för personer födda år 1937 eller tidigare. De där föreslagna ändringarna skall träda i kraft den 1 januari 2003. Personer födda år 1937 eller tidigare skulle således från och med den 1 januari 2001 kunna bli berättigade till tilläggspension enligt LIP i vilken pension även ett tillägg för den arbetsbaserade folkpensionen skulle ingå samtidigt som dessa personer ännu inte kan få övergångsvis garantipension. I denna proposition föreslås därför att de nuvarande reglerna i lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) om ålderspension skall fortsätta att gälla för personer födda år 1937 eller tidigare även för åren 2001 och 2002. Lagtek-

niskt föreslås emellertid att de aktuella kapitlen om ålderspension liksom övriga paragrafer om ålderspension i AFL skall upphävas från och med den 1 januari 2001. I övergångsbestämmelser regleras dock att dessa regler skall fortsätta att gälla till och med utgången av år 2002 för personer födda 1937 eller tidigare. Lagen (1969:205) om pensionstillskott innehåller dock fortfarande bestämmelser om ålderspension. Eftersom den lagen sannolikt kommer att kunna upphävas till den 1 januari 2003 finns inte anledning att nu göra fler ändringar än vad som bedöms nödvändigt.

Med hänsyn till att flera av de paragrafer som vi nu föreslår ändringar i endast kommer att tillämpas under en begränsad tid (till och med utgången av år 2002) görs i dessa i princip inte några språkliga ändringar.

4 kap.

11 b §

Eftersom 9 kap. i AFL, som innehåller bestämmelser om de särskilda folkpensionsförmånerna handkappersättning och vårdbidrag, upphävs från och med den 1 januari 2001, skall hänvisningen i denna paragraf i stället göras till lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag.

5 kap.

3 §

Ändringen i *första stycket* är en följd av att 5 kap. 1 § andra stycket med bestämmelser om ålderspension utmönstras.

Bestämmelserna i denna paragraf anger hur folkpension i form av förtidspension eller efterlevandepension skall beräknas när beräkningen skall ske enligt 1 § a. I förtydligande syfte har därför *tredje stycket* ändrats så att det klart framgår att även vissa andra år, som likställs med år för vilka pensionspoäng har tillgodoräknats, får medräknas för att kravet om minst tre år med pensionspoäng skall kunna uppfyllas.

15 §

Ändringen är en följd av att 6 och 9 kap. i AFL upphävs.

7 kap. 3 a och 4 §§, 8 kap. 9 §, 10 kap. 1 och 2 §§ samt 13 kap. 2, 3 och 4 §§

Ändringarna är en följd av att 6 och 12 kap. om ålderspension upphävs och att ålderspension skall utges enligt LIP. Även 9 kap. om de särskilda folkpensionsförmånerna handikappersättning och vårdbidrag upphävs eftersom lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag, som ersätter bestämmelserna i 9 kap., träder i kraft den 1 januari 2001.

14 kap.

1, 3, 6 och 8 §§

Paragraferna har ändrats på så sätt att tilläggspension i form av ålderspension har utmönstrats. I sak innebär detta inte någon förändring. Om den avlidne är född år 1938 eller senare skall rätten till och beräkningen

av efterlevandepension från tilläggs pensioneringen även från och med den 1 januari 2001 bedömas utifrån den förtidspension som den avlidne var berättigad till eller skulle ha fått om rätt till sådan pension hade inträtt vid tidpunkten för dödsfallet. En beräkning av efterlevandepension utifrån uppbyggnaden av ålderspension blir inte aktuell om den avlidne var född år 1938 eller senare eftersom den ålderskategorin fyller 65 år tidigast år 2003 då nya regler om efterlevandepension avses träda i kraft (prop. 1999/2000:91 Efterlevandepensioner och efterlevandestöd till barn).

I punkt 4 i övergångsbestämmelserna anges vad som skall gälla beträffande efterlevandepension från tilläggs pensioneringen om den avlidne var född år 1937 eller tidigare. I princip skall äldre bestämmelser gälla. Enda skillnaden från nuvarande regler är att den ålderspension som beräkningen av efterlevandepension kan komma att utgå från skall vara följsamhetsindexerad enligt punkt 3 övergångsbestämmelserna.

16 kap. 2, 4, 5, 8 och 9 §§, 17 kap 2 §, 18 kap. 17 §, 19 kap. 3 § samt 20 kap. 2 §

I paragraferna har följdändringar gjorts med anledning av att förmånerna vårdbidrag och handikappersättning från och med den 1 januari 2001 regleras i lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag och bestämmelser om ålderspension i LIP.

Punkt 8 i övergångsbestämmelserna till lagen (1988:881) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Denna punkt innehåller regler om samordning mellan ålderspension och änkepension från tilläggs pensioneringen för kvinnor som är födda under något av åren 1930–1944. Ändringen i denna punkt är en anpassning till det reformerade ålderspensionssystemet och innebär i princip ingen ändring i sak. Samordningen mellan änkepension och ålderspension för en kvinna som är född år 1938 eller senare skall emellertid göras med tilläggs pension enligt LIP, dock utan sådana tillägg eller sådan minskning som avses i 6 kap. 2 § 2 samt 8 och 9 §§ LIP.

För den som är född 1937 eller tidigare skall punkten 8 i dess äldre lydelse fortsätta att gälla för åren 2001 och 2002 (se punkt 2 i övergångsbestämmelserna).

Från och med den 1 januari 2003 ersätts denna samordningsregel av bestämmelser i lagen om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn (prop. 1999/2000:91).

Övergångsbestämmelserna

De nya reglerna skall träda i kraft den 1 januari 2001, samtidigt som reglerna i LIP träder i kraft fullt ut.

Bestämmelserna i punkten 2 innebär, förutom att äldre bestämmelser skall fortsätta att gälla för tid före ikraftträdandet, att i princip samtliga nuvarande bestämmelser om ålderspension skall fortsätta att gälla för personer som är födda år 1937 eller tidigare även för åren 2001 och 2002. Från och med den 1 januari 2003 skall dessa personer få tilläggs pension

enligt LIP och garantipension enligt lagen (1998:702) om garantipension (prop. 1999/2000:127) Garantipension till personer födda år 1937 eller tidigare.

I punkten 3 anges emellertid att tilläggspension i form av ålderspension för personer födda år 1937 eller tidigare från och med årsskiftet 2001/2002 skall följsamhetsindexeras på samma sätt som skulle ha skett om pensionen betalats ut enligt LIP och beräknats enligt bestämmelserna i 6 kap. den lagen, dock utan sådant tillägg som avses i 6 kap. 2 § 1.

Även vid beräkning av efterlevandepension efter en avliden som var född år 1937 eller tidigare skall nuvarande beräkningsregler i 14 kap. fortsätta att gälla dock med den ändringen att den avlidnes tilläggspension i form av ålderspension skall följsamhetsindexeras enligt punkten 3. Detta anges i punkten 4.

10.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1999:800) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

5 kap.

1 §

Ändringen i *första stycket* är en följd av att lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag träder i kraft den 1 januari 2001 och ersätter nuvarande bestämmelser om handikappersättning i AFL. Detta innebär att handikappersättning fortsättningsvis är en självständig förmån och inte längre skall utges som en tilläggsförmån till pension. Av övergångsbestämmelserna (punkt 5) till förslaget till lag om ändring i lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag framgår att handikappersättning skall räknas om utan krav på ny ansökan vid ikraftträdandet av den nämnda lagen om handikappersättning och vårdbidrag.

Andra stycket i paragrafen upphävs men skall enligt punkten 2 i övergångsbestämmelserna fortsätta att gälla för personer som är födda år 1937 eller tidigare.

16 kap.

1 §

Ändringarna i paragrafen är en följd av att ålderspension, handikappersättning och vårdbidrag i fortsättningen skall utges enligt LIP och lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag. För den som är född år 1937 eller tidigare gäller dock äldre bestämmelser i första och fjärde styckena även efter ikraftträdandet.

Enligt motiven till fjärde stycket i paragrafen (se prop. 1962:90 med förslag till lag om allmän försäkring, m.m. s. 368) får bestämmelsen ses mot bakgrunden av samordningen mellan pension enligt AFL och pension enligt de statliga och kommunala personalpensionssystemen. Denna samordning bygger på den s.k. bruttometoden. Detta gör att den försäkrade ofta saknar intresse att ansöka om pension enligt AFL, eftersom han eller hon genom personalpensionssystemet är garanterad pension utan hänsyn till de förmåner socialförsäkringen ger. Det bör därför finnas

möjlighet för den myndighet som svarar för utgivandet av personalpensionen att påverka utgivandet av folk- och tilläggspension i sådana fall.

I det reformerade ålderspensionssystemet finns inte motsvarande möjlighet att bevilja ålderspension utan ansökan. Någon sådan möjlighet föreslås inte heller i propositionen Efterlevandepensioner och efterlevandestöd till barn (prop. 1999/2000:91). Bestämmelsen i fjärde stycket om möjligheten att bevilja den pensionsberättigade pension utan att ansökan har gjorts upphävs därför. I övergångsbestämmelserna anges dock att äldre bestämmelser skall gälla även för åren 2001 och 2002 – förutom för de som är födda år 1937 eller tidigare – även vid beviljande av efterlevandepension.

21 kap.

1 §

I paragrafen görs en följdändring.

Punkterna 2 och 2 a i övergångsbestämmelserna till lagen (1999:800) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Bestämmelserna i 16 kap. 1 § fjärde stycket om att försäkringskassan i vissa fall kan bevilja pension till en försäkrad trots att han eller hon inte har ansökt om pension upphävs. Det skall dock även för åren 2001 och 2002 vara möjligt för försäkringskassan att bevilja efterlevandepension till en försäkrad utan att ansökan har gjorts. De fall som det kan bli aktuellt att bevilja sådan pension kan vara när en efterlevande har beviljats sådan tjänstepension från SPV eller KPA AB som skall bruttosamordnas med efterlevandepension enligt AFL. Punkten 2 kompletteras i enlighet härmed.

Punkten 2 a är ny och innehåller övergångsbestämmelser som skall gälla för personer som är födda år 1937 eller tidigare. Det är i princip de äldre lydelseerna av 5 kap 1 § andra stycket, 16 kap 1 § första och fjärde styckena och 21 kap 1 § sista stycket AFL dock med ändringar som är föranledda av att socialförsäkringslagen (1999:799) träder i kraft den 1 januari 2001.

10.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:704) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

En ändring görs i punkt 2 i övergångsbestämmelserna. Ändringen innebär att äldre övergångsbestämmelser om barntillägg skall fortsätta att gälla för personer födda år 1937 eller tidigare även efter utgången av år 2000. Anledningen härtill är att dessa personer även efter denna tidpunkt – till och med utgången av år 2002 – skall få folk- och tilläggspension enligt äldre bestämmelser i AFL.

10.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1969:205) om pensionstillskott

Prop. 1999/2000:138

2, 2 a och 2 b §§

Vid beräkning av pensionstillskott skall enligt 1 § lagen (1999:264) om tillfällig beräkning av vissa pensionsförmåner skall i stället för de procenttal som anges i 2, 2 a och 2 b §§ användas vissa högre procenttal. Den nämnda lagen gäller till och med utgången av november månad 2000. Från och med den 1 december 2000 skall den tillfälliga höjningen av pensionstillskottet permanentas (prop. 1999/2000:100 s. 179). Paragraferna 2, 2 a och 2 b ändras därför i enlighet därmed.

3 §

Personer som är födda år 1938 eller senare kan från och med den 1 januari 2001 ta ut ålderspension enligt LIP och därmed få tilläggspension enligt den lagen. Om en sådan person också har pension enligt AFL, t.ex. halv förtidspension behövs särskilda bestämmelser för hur pensionstillskottet till förtidspensionen skall beräknas. I denna paragraf anges att med tilläggspension avses även tilläggspension enligt LIP. Det är emellertid inte den tilläggspension som betalas ut enligt LIP som skall användas vid beräkningen av pensionstillskottet. I stället skall den tilläggspension som i princip motsvarar den tilläggspension den försäkrade skulle ha haft om äldre bestämmelser i AFL om ålderspension fortfarande hade gällt dvs. det s.k. folkpensionstillägget enligt 6 kap. 2 § 2 skall inte ingå i den här beräknade tilläggspensionen. Inte heller skall tilläggspension tjugondelsberäknas enligt bestämmelserna i 8 § samma kapitel. Med en sådan beräkning av den tilläggspension som skall påverka beräkningen av pensionstillskottet till förtidspensionen bör pensionstillskottet till förtidspension bli i princip densamma som före den 1 januari 2001 (om den försäkrade då hade förtida uttag av ålderspension i motsvarande omfattning).

10.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer

Vid beräkning av särskilt bostadstillägg enligt 7 § skall enligt 2 § lagen (1999:264) om tillfällig beräkning av vissa pensionsförmåner vissa högre procentsatser gälla. Den nämnda lagen gäller till och med utgången av november månad 2000. Den tillfälliga höjningen av det särskilda bostadstillägget skall gälla även efter denna tidpunkt. Paragrafen 7 ändras därför i enlighet därmed.

5 §

Den 1 januari 2001 träder lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension (LIP) i kraft fullt ut. Den som är född år 1938 eller senare kan då ta ut ålderspension enligt den lagen. Bostadstillägg till pensionärer (BTP) utges emellertid inte till sådan pension. Däremot kan en sådan person ha förtidspension eller efterlevandepension enligt AFL till vilka pensioner BTP kan beviljas. På grund av att en person som är född år 1938 eller senare kan ha pension både enligt LIP och enligt AFL måste vissa justeringar göras i förevarande lag. Vissa ändringar måste också göras med anledning av att lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag träder i kraft den 1 januari 2001 vilket medför att sådana förmåner inte längre är folkpensionsförmåner.

I paragrafens andra stycke anges vad som inte skall räknas som årsinkomst vid inkomstprövningen. I andra stycket 3 anges att, förutom viss del av tilläggspension enligt AFL, viss del av sådan tilläggspension enligt LIP som anges i 3 § lagen (1969:205) om pensionstillskott inte skall räknas som inkomst. Vad som här avses med tilläggspension enligt LIP framgår alltså av 3 § lagen om pensionstillskott. Det är då inte den tilläggspension som i realiteten betalas ut enligt LIP som avses utan ett schablonberäknat belopp, bestående enbart av tilläggspension enligt 6 kap. 2 § 1 LIP (utan folkpensionstillägget i 6 kap. 2 § 2). Detta belopp skall inte minskas enligt 6 kap. 8 § LIP utan utgöra 20/20 av den aktuella tilläggspensionen. I gengäld skall inte inkomstpension och premiepension enligt LIP räknas som inkomst. Detta anges i den nya punkten 15.

På motsvarande sätt som gäller beträffande sådan livränta som samordnats enligt 17 kap. 2 § AFL skall livränta som samordnats enligt 12 kap. 9 § LIP inte räknas som inkomst till den del den minskat pensionen enligt LIP. Detta anges i andra stycket 4.

Handikappersättning och vårdbidrag skall, liksom enligt nuvarande regler, inte räknas som inkomst. Med anledning av att dessa förmåner inte längre är folkpensionsförmåner införs därför en ny punkt 13 i paragrafens andra stycke. Inte heller särskilt pensionstillägg till ålderspension för långvarig vård av sjukt eller handikappat barn som betalas ut till en person med pension enligt LIP är en folkpensionsförmån. En ny punkt 14 införs som anger att sådant tillägg inte skall räknas som inkomst.

5 a §

I denna paragraf regleras hur utländsk pension skall beaktas vid beräkningen av årsinkomst. Bestämmelserna innebär att svensk folkpension inklusive pensionstillskott räknas som fribelopp som inte skall räknas in i årsinkomsten. Eftersom den del av tilläggspensionen enligt LIP som avses i 6 kap. 2 § 2 (det s.k. folkpensionstillägget) ersätter den trettiondelsberäknade folkpensionen skall också denna del av pensionen, på samma sätt som den folk- och tilläggspension som avses i 5 § andra stycket 2 och 3, beaktas vid beräkningen av hur stor del av en utländsk pension som skall ingå i årsinkomsten.

Vid bedömning av rätten till särskilt bostadstillägg skall bl.a. folkpension beaktas, dock inte handikappersättning. I andra stycket 1 anges nu att också tilläggspension enligt 6 kap. 2 § 2 LIP skall beaktas eftersom denna del av tilläggspensionen (det s.k. folkpensionstillägget) ersätter den 30-delsberäknade folkpensionen. Eftersom vårdbidrag inte längre är en folkpensionsförmån anges i en ny punkt 4 i samma stycke att även vårdbidrag skall beaktas.

På samma sätt som tilläggspension enligt AFL, till den del pensionen föranlett minskning av pensionstillskottet, skall beaktas enligt andra stycket 2 skall också en på visst sätt beräknad tilläggspension enligt LIP beaktas. Den tilläggspension enligt LIP som skall beaktas är den samma som enligt 5 § andra stycket 3 inte beaktas vid beräkningen av BTP.

Ändringen i andra stycket 3 är en följd av att särskilt pensionstillägg från och med den 1 januari 2001 kan utges som tillägg till bl.a. inkomstpension och tilläggspension enligt LIP (SFS 1998:707).

10.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (1999:1398) om ändring i lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer

Följdändringar görs i lagen (1999:1398) om ändring i lagen om bostadstillägg till pensionärer med anledning av ändringarna i 5 § i lagförslaget ovan, 10.6.

10.8 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:708) om upphävande av lagen (1994:309) om hustrutillägg i vissa fall då make uppbär folkpension

Ändring görs i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna med följd att lagen (1994:309) om hustrutillägg i vissa fall då make uppbär folkpension skall upphöra att gälla vid utgången av år 2002 i stället för utgången av år 2000. Hustrutillägg kan endast utges till en kvinna vars make har förtidspension eller ålderspension från 65 år. Eftersom den som är född år 1938 fyller 65 år först 2003 och äldre regler i AFL om folkpension i form av ålderspension skall tillämpas även för åren 2001 och 2002 för den som är född 1937 eller tidigare skall ikraftträdandet uppskjutas till den 1 januari 2003.

10.9 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension

Prop. 1999/2000:138

2 kap.

5 §

I paragrafen görs en följdändring med anledning av att vårdbirag från och med den 1 januari 2001 regleras i lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag.

6 kap.

18 §

Paragrafen, som är ny, innehåller särskilda bestämmelser om rätt till och beräkning av inkomstgrundad ålderspension för utländska sjömän. Beträffande motiven härför se avsnitt 6.2. Bestämmelserna innebär att år före år 1974 för vilket har betalats sjömansskatt får tillgodoräknas och ger rätt till sådan tilläggspension som avses i 6 kap. 2 § 2 dvs. det s.k. folkpensionstillägget. En förutsättning för att någon sådan rätt skall uppkomma är att det antal år som kan tillgodoräknas uppgår till minst tre. Har pensionspoäng tjänats in efter 1973 kan år med pensionspoäng läggas samman för att uppfylla treårskravet. Däremot kan inte år före 1974 tillgodoräknas vid beräkning av tilläggspension enligt 6 kap. 2 § 1.

12 kap.

9 §

Paragrafen kompletteras med en bestämmelse om att avdrag på inkomstpension och tilläggspension enligt 6 kap. 2 § 1 endast får göras om den pensionsberättigade kunnat tillgodoräkna sig pensionspoäng för minst ett år vid tidpunkten för skadan. Bestämmelsen har sin motsvarighet i 17 kap. 2 § AFL.

13 kap.

7 §

Om beräkningsunderlaget för ett beslut ändras skall detta medföra att beslutet ändras. Om ändringen av beräkningsunderlaget medför att den pensionsgrundande inkomsten eller det pensionsgrundande beloppet skall ändras och denna ändring skulle understiga 1 000 kr skall dock ingen ändring ske. Denna begränsningsregel finns i paragrafens tredje stycke och har tillkommit främst av administrativa skäl. Som framgår av avsnitt 6.3 medför denna begränsningsregel när den avser andra pensionsgrundande belopp än pensionsgrundande inkomst mer komplikationer än förenklingar. Bestämmelsen ändras därför på så sätt att begränsningsregeln endast skall gälla vid ändring av den pensionsgrundande inkomsten.

10.10 Förslaget till lag om ändring i lagen (1999:1409) om
ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ål-
derspension

Prop. 1999/2000:138

I lagen görs en följdändring med anledning av att vårdbidrag regleras i lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag och inte i AFL från och med den 1 januari 2001.

10.11 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:675) om
införande av lagen (1998:674) om inkomstgrundad
ålderspension

Ändring görs i 3 § på så sätt att bestämmelserna i lagen om inkomstgrundad ålderspension skall träda i kraft först den 1 januari 2003 beträffande den som är född 1937 eller tidigare. Dessa personer skall få folk- och tilläggspension enligt äldre bestämmelser i AFL även för åren 2001 och 2002.

10.12 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:702) om
garantipension

I 4 kap. 4 § görs en komplettering som innebär att avdrag på inkomstpension och tilläggspension enligt 6 kap. 2 § 1 LIP endast får göras om den pensionsberättigade kunnat tillgodoräkna sig pensionspoäng för minst ett år vid tidpunkten för skadan. Bestämmelsen har sin motsvarighet i 17 kap. 2 § AFL.

10.13 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:703) om
handikappersättning och vårdbidrag

En ny punkt 4 införs i övergångsbestämmelserna med anledning av att ålderspension för den som är född år 1937 eller tidigare skall utges enligt äldre bestämmelser i AFL även för åren 2001 och 2002. Vid tillämpning av 6 § andra stycket om omprövning av behovet av handikappersättning och vid utbetalning av sådan förmån och vårdbidrag skall vad som sägs om ålderspension enligt LIP även gälla ålderspension enligt äldre bestämmelser i AFL.

Vid utbetalning av handikappersättning eller vårdbidrag skall enligt 17 § vissa avrundningar göras. Vid avrundningen skall, om den försäkrade även uppbär bl.a. ålderspension enligt LIP, samtliga dessa ersättningar anses som en ersättning. Eftersom ålderspension enligt LIP inledningsvis avses att handläggas på en enda försäkringskassa gemensam för hela landet, ges här en möjlighet för försäkringskassorna att vid utbetalning av handikappersättning och vårdbidrag bortse från sådan ålderspension vid tillämpning av avrundningsbestämmelsen i 17 §.

Lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag träder i kraft den 1 januari 2001 och bestämmelserna i 9 kap. AFL om dessa förmåner

upphävs därför samtidigt. I punkten 5 anges att den som vid utgången av år 2000 uppbär handikappersättning eller vårdbidrag enligt AFL utan ny ansökan skall få sådan förmån enligt den nya lagen om rätt till förmånen enligt den lagen föreligger.

10.14 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:707) om ändring i lagen (1990:773) om särskilt pensionstillägg till folkpension för långvarig vård av sjukt eller handikappat barn

En ny punkt införs i övergångsbestämmelserna att gälla för den som är född år 1937 eller tidigare för åren 2001 och 2002 eftersom äldre bestämmelser i AFL om folkpension i form av ålderspension skall gälla för dessa personer under den tiden. Det särskilda pensionstillägget skall således även under åren 2001 och 2002 vara en tilläggsförmån till folkpension i form av ålderspension och beräknas enligt de regler som gäller för sådant tillägg före ikraftträdandet.

10.15 Förslaget till lag om ändring i socialförsäkringslagen (1999:799)

2 kap.

7 §

Ändringen är en följd av att angivna bestämmelser i kommunalskattelagen numera finns i inkomstskattelagen (1999:1229).

5 kap.

5 a §

I 5 kap. 4 och 5 §§ finns bestämmelser om vilken försäkringskassa som är behörig att fatta beslut i ett ärende. Den nu föreslagna paragrafen, 5 a §, innebär att undantag görs från dessa regler i de fall regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer, med stöd av 18 kap. 2 § AFL har föreskrivit att det hos en eller flera försäkringskassor skall finnas gemensamma enheter för alla försäkringskassor för vissa ärenden eller frågor. Ärendet skall då avgöras av en sådan försäkringskassa (se avsnitt 5.1).

Punkterna 6 och 7 i övergångsbestämmelserna till socialförsäkringslagen (1999:799)

Personer som är födda år 1937 eller tidigare skall även under åren 2001 och 2002 få ålderspension enligt de äldre bestämmelserna i AFL och inte enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension eller lagen (1998:702) om garantipension. Eftersom socialförsäkringslagen även bör omfatta dessa personer anges i punkten 6 att vad som sägs i 3 kap. 1 § 3 och 4 § 3 och 4 även skall gälla folk- och tilläggspension i form av ålderspension. Detta innebär bl.a. att reglerna i 2 kap. SofL om villkoren för att det skall föreligga bosättning respektive arbete i Sverige blir till-

lämpliga liksom bestämmelserna i 3 kap., dock inte 14 §, om bosättningsbaserad respektive arbetsbaserad försäkring. Dessutom skall även bestämmelserna i 3 kap. 12 och 13 §§ om speciella försäkringssituationer tillämpas för personer som är födda 1937. Det innebär att den enskilde skall vara försäkrad för tilläggspension i form av ålderspension i de situationer som anges i nämnda paragrafer. Även reglerna i 5 kap. om anmälan till försäkringskassa och beslutande försäkringskassa skall tillämpas. Beträffande övergångsbestämmelsen i punkten 5 om bosättningsbaserad folkpension jämförd med bestämmelserna i denna punkt bör den bestämmelsen tillämpas så att i stället för vad som sägs i 4 kap. 1–4 §§ skall äldre bestämmelser tillämpas. Detta kan t.ex. få till följd att bestämmelserna i punkten 1 i övergångsbestämmelserna till lagen (1979:127) om ändring i lagen om allmän försäkring (jfr punkt 7) om rätt att även efter den 1 januari 2001 få folkpension utbetald utomlands blir tillämpliga. Även de nuvarande dispensreglerna i 5 kap. 16 § AFL, som är något förmånligare än de i 4 kap. 4 § SofL, skall tillämpas, dock endast fram till den 1 januari 2003 då punkten 5 upphävs (se prop. 1999/2000:127 Garantipension till personer födda år 1937 eller tidigare).

Beträffande vad som skall gälla om bosättningsstid skall även fortsättningsvis beräknas enligt AFL.

I punkten 7 anges att den som vid utgången av år 2000 uppbär folkpension vid bosättning utomlands har rätt till utbetalning av sådan pension enligt äldre bestämmelser i AFL även efter ikraftträdandet. Bestämmelsen avser sådan bosättningsbaserad folkpension som i princip inte är exportabel men som med stöd av nuvarande dispensregler i AFL eller punkten 1 i övergångsbestämmelserna till lagen (1979:127) om ändring i AFL betalas ut utomlands. Bestämmelserna i denna punkt avser endast sådan folkpension som även efter den 1 januari 2001 är en folkpensionsförmån. Från denna tidpunkt räknas därmed inte t.ex. handikappersättning som folkpension.

10.16 Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fonder)

Ändringen i 2 kap. 2 § är en följd av att bestämmelserna om tilläggspension i form av ålderspension utmönstras ur lagen om allmän försäkring från och med den 1 januari 2001.

10.17 Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:194) om införande av ny lagstiftning för allmänna pensionsfonder

Bestämmelserna i denna paragraf, som är ny, innebär att Första–Fjärde AP-fonderna under åren 2001 och 2002 även skall finansiera tilläggspension i form av ålderspension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring samt folkpension i form av ålderspension som utges till personer som har rätt till tilläggspension. Det är då fråga om sådana pensioner som betalas ut till personer som är födda år 1937 eller tidigare och som enligt

övergångsbestämmelser skall få pension enligt äldre bestämmelser i lagen om allmän försäkring. För åren 1999 och 2000 finns motsvarande bestämmelser i punkten 2 i övergångsbestämmelserna till lagen (1998:711) om ändring i lagen (1983:1092) med reglemente för Allmänna pensionsfonden.

10.18 Förslaget till lag om ändring i lagen (1999:265) om särskilt grundavdrag och deklarationsskyldighet för fysiska personer i vissa fall vid 2000 och 2001 års taxeringar

Nivån på det särskilda grundavdraget och gränsen för deklarationsskyldighet för folkpensionärer är bestämda utifrån nivån på pensionstillskottet. Med anledning av höjningen av pensionstillskottet justeras det särskilda grundavdraget och gränsen för deklarationsskyldighet i motsvarande omfattning. Reduceringen av det särskilda grundavdraget som fram till och med 2000 års taxering görs med 65 procent av den del av pensionen eller, i vissa fall, taxerad inkomst som överstiger det högsta möjliga avdraget, skall vid 2001–2003 års taxeringar göras med 66,5 procent. Höjningen av det särskilda grundavdraget medför inte någon skyldighet för skattemyndigheterna att besluta om ändrad beräkning av avdrag för preliminär skatt för innevarande år, eftersom höjningen inte avser ett betydande belopp.

10.19–24 Övriga lagförslag

Ändringarna är en följd av att folkpensionsförmånerna handikappersättning och vårdbidrag från och med den 1 januari 2001 regleras i lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag och inte i AFL. I förslaget till lag om ändring i lagen (1999:1271) om ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta har i den uppräknings som görs i 5 § av förmåner som är skattepliktiga enligt lagen en komplettering gjorts med ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension (ny punkt 14).

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 25 maj 2000

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden Hjelm-Wallén, Freivalds, Thalén, Winberg, Ulvskog, Lindh, Sahlin, von Sydow, Östros, Messing, Engqvist, Rosengren, Larsson, Lejon, Lövdén, Ringholm

Föredragande: statsrådet Thalén

Regeringen beslutar proposition 1999/2000:138 Anpassningar i ålderspensionssystemet inför år 2001, m.m.